

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenc. Bucești G- e a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOS F. G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATO Consilier la Curtea de Apel București	BENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. TONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	A. FRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PETEȘTEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILE CU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELEȘU Dr. în Drept din Buc. Avocat		

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, amândoi în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL Un an p. B-ci. Case Com. și Autorit. 800 lei " Avocați 500 " " Magistrați 400 " 6 luni prețul de sus pe umătate	APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ In lunile Iulie și August apare odată la 2 săptămâni Abonamentele se plătesc totdeauna înainte	Redacția și Administrația București, Artele 5 și Rahovei, 5 Lângă Palatul Justiției TELEFON 13/29
--	---	--

S'a pus în lucrare Tabla de materii pe 1923 care, după cum se știe din tablele pe anii trecuți, va fi un adevărat repertoriu juridic, fiind întocmită sistematic, pe materii, în mod alfabetic și pe articole de legi și regulamente, cari înlesnesc foarte mult cercetările. Prețul cu care se va pune în vânzare va fi tot de 50 lei ca și cele din anii anteriori.

SUMAR

— 1 Ianuarie 1924 (Revista);

— Nu mai apărați Magistratura, de d-l Const. Romano, Președinte la Curtea de Apel București;

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. I: *Sofia Kaarsberg s. a. cu Elena Ilie Olteanu* (Despre perimare, Art. 267 pr. civilă. Lipsa dosarului. Constatarea din registru a indeplinirii termenului de perimare. Chestie de fapt. Anularea cererii pentru viții de formă. Nu constituie lucru judecat pentru a tă cerere introdusă în termen);

— Idem: *Sofia și N. Constantinescu-Bîrsan cu Matei Popescu* (Chiriaș care după 1916 și-a închiriat sau vândut un imobil în localitate. Proprietar care se află în aceeași situație. Proprietarul poate evacua pe chiriaș? Hotărâre pronunțată sub legea din 1922. Recurs. Apărare pe temeiul legii din 1923. Dacă poate fi ținută în seamă?);

— Curtea de Casație s. II: *Gh. Manolescu cu V. Popuțac* (Despre împărțeală. Condițiile cerute ca împărțeala să fie validă. Despre dreptul creditorilor, copărtașilor și celor cari au dobândit drepturi reale asupra unui bun al succesiunii de a interveni la împărțeală. Lucru judecat. Art. 785, 786 și 1201 c. civil);

— Trib. Civil Mayenne (Ipotecă constituită de un moștenitor în indiviziune. Necăderea în lotul acestui moștenitor a imobilului ipotecat. Devenit în jumă proprietar al acestui imobil. Viltatea ipotecei. Art. 893, 2125 c. civil fr., 783, 1770 c. civ. rom);

— Trib. Chinon (Indre-et-Loire) (Exercitarea acțiunii în împărțeală de creditor, în numele debitorului. Art. 1166 c. civ. fr., 974 c. civ. rom. Cedarea de către moștenitor a drepturilor sale successorale. Opozabilitatea creditorului a actului de cesiune deși nu are dată certă. Art. 1328 c. civ. fr., 1182 c. civ. rom.), cu o Notă de d-l prof. D. Alexandrescu;

— Trib. Ilfov s. III: *Lt.-col. Al. Filitti cu Ion Bizescu* (Legea agrară. Rezilierea contractului de arendare pe baza art. 50 și 156 din lege și 78 din Reg. ei. Economia legii agrare. Art. 93 al. 9 din Constituție, 88 al. 9 și art. 103 din noua Constituție);

— Judecătoria Ocolului VII: *Carol Camil și Iosef Wecker cu Ministerul de Industrie* (Dacă obiectele antice și de artă cad sub prevederile legii pentru înfrânarea și repunerea speculei cu o Notă

— Bibliografie.

1 Ianuarie 1924

Marele filosof Hegel spunea că Omenirea, în mersul ei către marea iluziune a dreptății și adevărului social absolut, pleacă dela o stare socială dată, numită teză, pe care ea vrea s'o schimbe; că în dorința ei pasionată de schimbare, Omenirea trece tocmai la ideea contrară tezei, trece la antiteză, și că transformarea tuturilor societăților se face pe o cale de mijloc, transacțională. între teză și antiteză numită sinteză. Teoria lui Hegel trebuie rectificată, pentru că trebuie să facem deosebire între societățile bazate pe dictatură și violență și între societățile bazate pe discuțiune și democrație parlamentară. In tipurile sociale din prima categorie, Omenirea trece dela o antiteză la alta, pe cale de revoluție și de multe ori, ca o reacțiune contra antitezei, societatea se întoarce la o stare anterioară tezei, se întoarce la antiteză. Organizarea lor, bazată pe dictatura unei singure idei sau unui singur interes sincer (forță, religie, util, ideal) naște un spirit juridic, naște o logică juridică, naște spiritul legalitar. Societățile bazate pe discuțiunea și concurența socială generală, ajung lupta dialectică a tuturilor antitezelor, a tuturilor elementelor, a tuturilor concepțiunilor, și a tuturilor intereselor cari cer sinteza lor, iar transformarea socială se face pe cale de evoluție. Dictatura este domnia antitezelor, democrația este domnia sintezelor sociale, — dar până să ajungă la sinteză, avem desorientarea spiritelor, logismul, ilegalitatea și spiritul anti-juridic.

In timpurile de dupe război, avem și domnia dictaturei și domnia discuțiunii, și acest spirit se simte în toată legislația de dupe război și în legis-

lația anului 1923. În ea găsim ilogismul juridic, ilegalitarismul social și lipsa spiritului juridic; găsim și discuțiune și dictatură și reacționarism și democrație și individualism și socialism, etc. Caracteristica juridică a legislațiunii din 1923, este lipsa de orice caracteristică. Democrația noastră pasionată de dupe război, n'a ajuns încă la sinteza tuturor antitezelor și antetozelor sociale, și putem spune că trăim într'un haos juridic, trăim sub domnia decretelor-legi și a decretelor modificătoare de legi, trăim o perioadă anti-juridică.

În Dreptul public, anul 1923 a înregistrat un mare eveniment juridic, pentru că în acest an s'a votat Constituția României-Noui, pe care timpurile noastre amorfe și lipsite de sinceritatea marilor convingeri sociale, a făcut-o Constituția Mică a României Mari. În evoluția Dreptului public de dupe război, la celelalte țări găsim o mai deplină emancipare a suveranității naționale de autoritatea socială, găsim înmulțirea garanțiilor suveranității individului contra abuzurilor autorității, găsim controlul autorității legislative față de autoritatea executivă, găsim un mai mare control al opiniei publice contra ambelor autorități, prin perfecționarea dreptului de întrunire, de presă, de asociație, etc., prin dreptul de inițiativă legislativă, populară, referendum, etc.; găsim controlul general al Puterii judecătorești, emăncipată complet de orice amestec la numirea, înaintarea și judecata magistraților; găsim egalizarea factorilor de producție: Munca și Capitalul; găsim promovarea drepturilor intelectualității; găsim egalizarea juridică a sexelor; găsim îngrădirea Puterii legislative ordinare prin declarațiuni de principii constituționale, făcute și definite altfel, încât legile ordinare să nu le poată eluda.

Constituția nouă, nu numai, că nu marchează nici un progres față de vechea Constituție, dar ea însemnează un regres al Dreptului public, pentru că:

a) Constituția nouă, este o Constituție amfibie, și Constituție și lege ordinară, deoarece toate principiile constituționale sunt lăsate să fie reglementate în urmă, de o lege ordinară, și sunt astfel definite încât legea ordinară, poate să le restrângă sau să le extindă. Din acest punct de vedere, această Constituție este o Constituție inutilă.

b) Această Constituție nu creiază nici un drept nou sau o nouă garanție pentru suveranitate, și chiar restrânge drepturile suveranității din vechea Constituție.

c) Reglementează și garantează minuțios drepturile de proprietate și când e vorba de dreptul muncii, ea se mulțumește cu câte-va cuvinte banale de egală îndreptare a tuturor factorilor de producție, fără să reglementeze în mod constituțional situația juridică și rechiziționarea muncii, care la noi constituie un abuz.

d) Această Constituție este antifemenistă, pentru

că ea proclamă ca un principiu constituțional, că drepturile politice ale femeii vor fi recunoscute posterior printr'o lege ordinară votată cu două treimi. Cu modul acesta tânărul de 21 ani fără nici o instrucție, este superior politicește unei femei titrate, și femeia română nu poate câpăta drepturi politice decât printr'o lege votată cu două treimi, pe când străinul încetățenit numai printr'o petiție dată la Consiliul de încetățenire, capătă toate drepturile lui politice.

e) Constituția nu a dat individului nici un drept nou și prompt de a face apel la Justiție, în cazul unei arestări ilegale, făcută așa de des și de arbitrar în țara abuzului administrativ. Ea admite arestarea în orice delict și se mulțumește să ceară un mandat de arestare comunicat preveniturii în termen de 24 ore, adică ia măsuri contra arestărei legale a judecătorului și nu prevede nici un control în arestările administrative, unde pericolul este mai mare și mai frecvent.

f) Constituția pare că vrea să creeze o citadelă pentru necinstea politică, pentru că ea trimite la Tribunalele ordinare delictele de presă pentru atacurile la cinstea personală, când noi știm că în țara noastră cele mai multe atacuri prin presă, au fost făcute contra politicianilor noștri, și față de ei presa noastră poate fi acuzată de indulgență, iar nu de severitate. Jurații cunosc mai bine moravurile politice și cinstea politicianilor și nu depind de loc de puterea executivă.

g) Constituția dezorganizează Justiția, pentru că după ce pune principiul inamovibilității magistraturii, ea arată că el va fi reglementat printr'o lege posterioară ordinară, care poate să-l desființeze prin regulamentare.

h) Ea îngreuiază mersul Justiției, pentru că pune principiul că numai Curtea de Casație se poate pronunța asupra constituționalității unei legi și Curtea nu s'ar putea pronunța decât sau în cursul procesului pendinte la instanțele inferioare, care va aduce suspendarea lui până la pronunțarea Casației, sau după ce procesul a fost judecat definitiv, adică atunci când Casația poate spune că toată judecată a fost inutilă.

i) Constituția admite desființarea garanțiilor constituționale prin votarea stărei de asedin, dar nu definește, care sunt acele pericole, ce ar justifica suspendarea drepturilor cetățenești.

În organizarea Justiției, găsim noua lege de „unificare și organizare a avocaților“, despre care putem spune, că este singura lege de după război, care pleacă dela un bun principiu novator, condus de spiritul juridic și de o logică strânsă și care în organizarea Justiției însemnează o epocă juridică. Principiul novator, este complectă independență a funcțiunii apărării, alături de complectă independență a funcțiunii de judecată, pentru că dacă este adevărat că recunoașterea dreptului, fără recunoașterea apărării lui, este negațiunea dreptului, apărarea este

o ipostază a justiției. Independența apărării este o perfecționare a Justiției și credem că legea avocaților din România va inspira organizarea celorlalte barouri din lume.

Independența apărării cerea independența avocatului la bară, față de magistrat, care astăzi nu mai poate lua în instanță nici o măsură; cerea ridicarea avocatului la rangul de funcționar, care garantează caracterul lui de luptător; iar independența întregii profesii, organizarea și cultivarea ei unitară, cerea instituirea „Uniunii Avocaților”, ca o persoană morală cu un singur reprezentant pentru toată țara, cerea dreptul și datoria de a semna lacuna legilor, cerea independența judiciară a Baroului, cu Tribunal, Apel și Casație specială. Inșă aceste drepturi mari cereau și obligațiuni mari și trebuie să recunoaștem că avocații au avut curajul să și impună sancțiuni și obligațiuni atât de aspre, în cât ele au făcut pe un Procuror General al Casei să spună că această lege nu este legea avocaților ci o lege contra avocaților.

Rămâne să vedem prudența Corpului de avocați în mânuirea unei asemenea legi, pentru că Baroul are în mână sa viitorul său, și dacă va ști să uzeze cu prudență de acest instrument social, avocații vor folosi și Baroul și Țării. Deocamdată vedem că Baroul român este singura instituție în România, care a realizat o complectă unificare sufletească, care a atras pe minoritari și care a făcut pe președintele Uniunii să spună, că în Barou sunt minoritari, numai avocații care nu respectă morala baroului și legile țării.

Unirea țărilor surori cerea și urgenta unificare fiscală, pentru că sarcinile Statului să nu cadă în mod inegal pe diferitele provincii. Principiul general democratic în materie fiscală cere înlăturarea impozitelor indirecte care sunt totdeauna nedrepte și inegale, și reclamă intronarea impozitelor directe. Dar principiul admis de noua lege a impozitelor este nedrept, cotele impuse au nemulțumit toată țara, iar lipsa de garanții juridice au izbit simțul juridic.

Principiul cifrei de afaceri pe care se bazează noua lege a impozitelor este nedrept, pentru că, după el, aceiași materie impozabilă, care trece din mână în mână, este impusă de mai multe ori în cursul circulațiunii economice și duce la scumpirea vieții și sleirea consumatorului. Cotele impuse sunt prea mari, pentru că ele nu țin cont de principiul fiscalității democratice, după care impozitul este un rău necesar și admis numai atât timp și pe cât este necesar, spre deosebire de timpurile absolutismului monarhic, când impozitul era o rechizițiune sau o confiscare permanentă, în folosul monarhului, stăpân al oamenilor și al lucrurilor. Morala fiscală modernă nu admite un impozit, decât atunci când ai întrebuințat toate mijloacele de a găsi altă resursă sau toate mijloacele de ușurare, pe care să

le substitui impozitului, ceace am numi substitutivele fiscale, ca: punerea în valoare a bogățiilor Statului, înlăturarea luxului administrativ, cu sinecurile lui, economiile și chiar privațiunile necesare, înainte de a lovi pe contribuabil, etc.; trebuie de asemenea să ținem cont de garanțiile juridice fiscale, care să dea dreptul contribuabilului ca să probeze puterile sale impozabile. Noua lege fiscală lasă pe contribuabil la discreția fiscului, care-l poate impune în mod arbitrar, pe când, în toate țările cu legi fiscale noi, declarația contribuabilului formează o probă, care trebuie combătută de fisc cu probe contrarii.

Raporturile dintre proprietari și chiriași au fost regulate de noua lege de prelungire a contractelor, pe baza vechilor principii greșite, cari fac din principiul necesar al prelungirii contractelor, un principiu oribil. Principiul prelungirii contractului, fără nici o considerațiune de starea proprietarului și chiriașului, este o nedreptate, pentru că un proprietar bogat trebuie să suporte prelungirea contractului unui chiriaș sărac, pe câtă vreme un proprietar sărac nu trebuie să suporte acea prelungire a chiriașului bogat. Prelungirea contractului constituie un sacrificiu, dar numai pentru cel ce poate să facă acest sacrificiu, pentru că legea vrea un sacrificiu, iar nu un sacrificat. Trebuie prin urmare admis principiul prelungirii contractelor din legislația franceză, cu aprecierea judecătorului la fiecare caz în parte.

Menționăm deasemenea Statutul funcționarilor publici, care s'a pus în aplicare odată cu începerea noului an, menit să asigure o funcționare mai normală a serviciilor publice și recrutarea unui personal mai capabil.

Cu toate lacunele, pe cari le prezintă legea, totuși ea face un pas sigur și fericit spre stabilizarea funcționarilor și eliberarea de sub influențele politicianismului.

Trebuie să accentuăm și asupra intensei activități depusă la departamentul Justiției pentru elaborarea legilor de unificare dintre care Proiectele de legi pentru organizarea judecătorească și Codul penal sunt gata și vor fi aduse în curând în debaterile Corpurilor legiuitoare.

Remarcăm în acelaș timp și silințele desfășurate la Ministerul Muncii și Ocrotirilor sociale pentru a putea ajunge la întocmirea unui proiect de cod al muncii, în care să se înglobeze toate legile necesare unei reglementări complete a muncii.

Inercarea este plină de curaj, dar nu știm dacă va fi încununată și de succes, — întrucât acest proiect a reușit să nemulțumească și pe muncitori și pe patroni.

* * *

Anul expirat a fost ceva mai fericit pe terenul doctrinei decât al legislațiunii. El ne-a adus multe

lucrări de seamă, cari s'au remarcat la timp cititorilor noștri.

Pe terenul jurisprudenței, instanțele judecătorești au fost de asemenea la înălțimea timpurilor prin interpretarea mai ales a legilor excepționale, — legi cari mai numii ele au ocupat timpul acestor instanțe, — iar colaboratorii noștri, magistrați și avocați, prin diferitele articole și note lămuritoare a diverselor hotărâri ce Curierul Judiciar a publicat, au contribuit atât la luminarea numeroaselor probleme juridice ce s'au soluționat, cât și la înălțarea numelui lor prin contribuția adusă vastei științe a dreptului.

În altă ordine de idei, și dat fiind faptul că direcțiunea administrativă a Societății Curierul Judiciar nu are altă ocaziune decât aceasta de a putea comunica în mod public cu cititorii săi, îi anunță că Societatea, deși ființază numai de la 1920, a realizat progrese destul de frumoase, pentru că a reușit să întemeieze încă două reviste de drept: Jurisprudența Generală și Biblioteca Marilor Procese, cari s'au dovedit a fi de un real folos nu numai pentru magistrați și avocați, dar și pentru orice justițiabil.

Cu chipul acesta Societatea contribuie puternic la propășirea culturii juridice.

Societatea a găsit cu cale să ajute cu puterile sale și învățământul Dreptului pentru că a întreprins editarea următoarelor cărți de drept necesare școlilor de drept: Cursul de drept roman al d-lui profesor Longinescu și Cursul de drept roman al d-lui profesor Stoicescu, precum și importantul tratat de drept penal al regretatului profesor Tașoviceanu, pus la curent de o comisiune specială de penaliști.

În aceste condițiuni, Curierul Judiciar are satisfacțiunea să constate că intrând în al 33-lea an al existenței sale, a contribuit și la formarea școlii române pe terenul juridic.

Cu prilejul noului an, mulțumind tuturor cititorilor, colaboratorilor și abonaților săi, le urează spor la muncă și vremuri tot mai bune pentru Patria mărită.

CURIERUL JUDICIAR

Nu mai apărați Magistratura!

Ponegrită, nedreptățită, lovită și totuși... a treia puere în Stat! Datorită rolului ei ingrat, o parte din jus italicum rămân nesatisfacți. Din doi cari se judecă, cauza unuia e perdută. Acesta, rudele, chiar prietenii lui, în mentalitatea subiectivă sau în afecțiunea irațională, motivează înscrisul nu pe lipsa de dreptate legală, ci pe împrejurări înconjurătoare cari ar fi influențat pe judecători.

S'a inversat până și vechiul dicton, în sensul că, atunci când doi se ceartă, al treilea — pierde — și al treilea e Magistratura pururea învinuită!

Astfel, zilele trecute am citit în ziare, cu durere, în rubrica desbaterilor din corpurile legiuitoare în chestia personală dintre marele talent, decanul Baroului de Ilfov, cu harnicul și valorosul Ministru al Instrucției Publice, că prin ricoșu s'a atins Magistratura, făcându-se aluzuni pe cât de nepermise pe atât de precis neadevărate!

Și în chestiunea care a servit de mobil pentru a se debata dela înălțimea tribunei parlamentare anumite aluzii, despre oarecari intervenții ministeriale pe lângă magistrați, în scop de a se trece de partea Statului, un legat de circa 25 milioane lei — cât de brutal s'a lovit în cei ce dormici și hotărâți a'și face numai datoria, judecând așa cum s'a judecat, au facut un real pas înainte, aplicând cu curaj o teorie născută din starea de războiu!

Pe deplin obiectivi, slujii orii justiției pământene n'au șovăit o clipă d că din cei 35 urmași interesați în succesiunea Amira, vor întâlni zilnic pe o bună parte din ei, de a căror prietenie s'au despărțit fara regret, odată ce conștiința și convingerea lor le mpun au o asemenea soluție.

Tot atât de mare mi-a fost mirarea și durerea când am citit în ziarul Universul, cu data de 19 Decembrie, articolul de fond intitulat „Magistratura și Politică”, semnat de d-l Xeni, fost ministru.

Cum este cu putință ca semnatarul aceluia articol, distins coleg și vechi prieten, una din forțele Baroului și care mai mult sau mai puțin a purtat totuși pe umeri o parte din suveranitatea și cărmuirea Statului, să coboare până în'atât pe... judecători, în-ât să poată concepe măcar, că s'ar găsi cineva capabil a-i considera impresionabili și impresionai, de câte ori în procesele ce judecă sunt amestecate interese de-ale Statului?!

«Să se fi găsit oare magistrați supero!», se întreaba, „cari sub cuvânt că e vorba de Stat — persoană magică — ce dă lefurile — să calce peste drepturile unor cetățeni numai fiindcă „domnul ministru” — altă persoană magică — a intervenit?”

„Cum puteam crede așa ceva, fără a crede în acelaș timp că alunecăm repede pe panta unei anarhii?”

Statul este o persoană magică (crede d-l Xeni) pentru că... împarte lefurile, adică, sa'mi fie îngăduit să adaug: umilul... blid de linte, hărăzit darnicilor semănători ai dreptății!

Din chiar fiul cum autorul aceluia articol expune cazul, pare a reși că în fondul sufletului său, a încolțit o îndoială în ceea ce privește puterea persoanelor magice. Este de nesuportat.

S'ar crede ca, utatori de credința și misiunea ordinului ce reprezintă, legionarii zeiței Thmis, asemeni unor simpli mercenari, ar călca orbește, conduși numai... de puterea acelei pretinse magii despre care vorbește d-l Xeni împede dar tulburator!

Ar fi fost tot atât de gravă, dar totuși mai puțin delicată, presupunerea că nu a Statului, împărțitor de lefuri, ar fi fost magia... ci a celor 25 milioane bliduri de linte, cari în balanța mântuită de justine, s'au aplecat către orfanii azilului Elena Doamna...

Totuși, este un adevăr crud pe care trebuie să'l recunoaștem:

Puterea executivă a desconsidera', în toate ocaziunile, Puterea judecătorească.

Trec uitării conflictele de provincie provocate Magistraturii de puterea executivă, în cari ocazii mi-a fost dat să aud în vremuri, pe un p.efect,

sustinând că, în județul său, numai el reprezintă pe Procurorul General.

Citez numai câteva cazuri din timpul când sem-natarul acestui articol avea o delegație ce obliga o îndeaproape conducere a destinului magistraturii.

În acel timp, o excelență s'a simțit ofensată de afirmarea mea, că nu va putea impune executarea dorințelor sale nejustificate, referitoare la schimbarea magistratilor din provincia ce reprezenta. Cazul luase chiar proporțiile unui grav conflict, adus în Consiliul de miniștri, conflict, însă, care, datorită titularului dela justiție de pe atunci, s'a clarificat în favoarea magistraturii.

O alta excelență protestându-mi prin telefon de măsurile ce luase un procuror, anunța că va da ordin poliției să-l bată! Evident, plin de indignare am respins amenințarea și-am întrerupt convorbirea telefonică.

Altă dată, însfârșit, reprezentând interesele magis-traturii într-o comisie de încadrare a funcțio-narilor, pus sem concluziuni în sensul că Mag-istratura, fiind una din cele trei puteri ale Statului, să nu fie încadrată în Statut; atunci, un distins ministru, care făcea parte din comisie mi-a răspuns: „Aceasta dupe Montesquieu“. „Și dupe principiile pe cari se bazează Constituția țării“, am replicat eu. La riposta mea, acel domn ministru a adaogat: „Eu nu cunosc decât o singură putere în Stat, Pu-terea.. executivă“. Ca urmare, m'am retras din acea comisiune.

Dar oare multă vreme a trecut, de când un fost păsător al sigiliilor Statului, repeta același „leit motiv“ multora din magistrați cari li solicitau o avansare sau o transferire într-o anumită locali-tate: „Cum stai cu organizația locală, te accepta“?

Și mai este un adevăr: la o mare parte din cei ce au avut căderea de a vota legile, le a convenit poate o Magistratură cu mai puțină independență, dar cu mai multă grijă de ziua de mâine..

De asemeni, nu se poate tăgădui, că cele mai înalte personaje cari au avut sau vor avea ras-punderea conducerii Statului, în cea mai mare parte nu sunt destul de convinse, că magistrații nu pot fi înglobați în marea masă a funcționa-rizmului, ci se cuvine a fi deosebiți de ea.

Și ignorează distincțiunea ce trebuie făcută între misiunea magistratului și rolul celorlalți funcțio-nari, fie ei oricât de înalți.

Astfel, visticniții Statului au socotit în toate vremurile, că remunerarea celor cari în in cum-pănă: averea, onoarea și libertatea semenilor lor, remunerarea acelor cari au îndatoriri lipsite de drepturi, să fie pe picior de egalitate cu a simplilor biurocrați, cari de necontestat lucrează intensiv, dar a căror muncă, oricât de titanică am presu-pune-o, e dirijată, e comandată aproape automat, lipsindu-i puterea de inițiativă și răspunderea de tot momentul a magistratului.

Gânditu-s'a vreodată un visticniț că s'ar cuveni a se adaoga în cumpană și munca depusă de ma-gistrați în afară de orele legale și în afară de pretoriul tribunalelor?

Cu cât magistratul urcă trepte ierarhice, cu atât i se reduc orele de odihna zilnică. În majoritatea proceselor: studierea dosarului, citirea concluziuni-lor scrise, controlarea jurisprudenței, consultarea doctrinei și redactarea motivelor din sentințe, de-cizii sau a rapoartelor, reclamă magistratului ore mai multe ca cele petrecute în ședințe.

Și totuși, numai salariul este pentru el *singura*

resursă din care urmează să se întrețină și să facă față, cu *dignitate*, tutulor greutăților vi-ții. Vizez marea masă a magistratilor cari n'au avut norocul de-a poseda averi personale.

Prin cariera sa, magistratul nu are, ca în alte profesii, ocaziunea de a da lecțiuni la școli particulare plătite cu sute de lei ora, a da consultații medicale luxos remunerate, în afară de cele imense de instituțiuni pe lângă cari funcționează medicul; a angaja în orele libere lucrări de planuri, devize, expertize, construcțiuni sau alte preocupări, pe cât de variate, după înfățișarea funcționarului, pe atât de scumpe plătite, și totuși magistratului, care, pentru menținerea prestigiului și a demnității ordinului judecătoresc, este obligat a se clasa în rândurile elitei intelectuale, luând masa la res-taurante de prim ordin, locuind la oteluri sau case nedubioase, călătorind în clasa ce li indică rolul său social, ferindu-se a se tocni la cușpărături cu comerțiantul ce a fost sau poate va deveni contravenient, și mai ales să nu contracteze nici un fel de obligație și nici un fel de datorie... acestui magistrat, acestui simbol al puterii divine, tot ce i se poate recunoaște, de celelalte puteri în Stat și în cel mai bun caz, este: un bon de zahăr sau un bon de lemne, și acestea de cele mai multe ori irealizabile.

Sacrificați câte-va minute de așteptare pe una din străzile ce îndrumază spre palatul de justiție și veți constata că pe când cei mai înalți magistrați ai țării, în căderea cărora e dată și judecarea mi-nistrilor, pe când însuș cel mai înalt dintre acești înalți magistrați (acela care își poate obține con-cedul numai cu o încuviințare regească) sunt nevoiți să aștepte în ploaie sau viscol pe la răspântii, lungi sferturi de oră, legătura tramvaelor arhipline, în care omul legalității se jenează să-și croiască un loc, resemnându-se să aștepte un alt vagon; în același interval veți mai zări funcționari ai dife-ritelor instituții de Stat, alunecând spre servicii în elegante limuzine. Și ce ironie a soartei... pe când magistraților li se reproșază până și minutul de întârziere provocat poate de capriciul unui wat-man, d-nii din limuzine se duc, pleacă și se întorc când vor, și numai în zbor!

Datorită rolului și înălțimii ce reprezintă unele funcțiuni din magistratură, titularii lor sunt obiș-nuit invitați la tedeumuri și la serbările dela Pa-lat și totuși nimeni nu absentează mai obișnuit ca acești înalți magistrați. Cauza se deduce: lipsa ținutei de rigoare, și în tot cazul, neputința de a suporta prin spese personale plata vniculului ab-solut necesar în asemenea ocazii; față a mai a-minti de vitregia protocolului (față de cea mai înalta instanță de fond), care acordă necuvenită întâietate atâtor alte autorități.

Dacă dar trebuie să se recunoască că Magistra-tura suferă în plină tăcere, fără a murmura, fără a se plânge, păstrându și toată demnitatea; că cel mult, dacă se retrag motivat câte unii dintre cei tineri, lăsând în urmă-le goluri ce cu greu se pot implini, iar marea majoritate continua a se re-sembla adăpându-se din dulcea otrava, fiți, d-ilor, loaiari, nu dați pradă focului întreaga pădure, numai pentru că în splendoarea codului verde se găsesc înămplător 2—3 crenguțe uscate!

Iată adevărul în toată goliciunea lui, iată și ten-dințele Puterii executive.

Și când Magistratura are a rezista unor astfel de imposibilități materiale și morale, e trist, e dureros,

a se vedea insuficient considerată de distinșii săi colaboratori.... din magistratura pledantă.

D-stră, susținători sinceri ai magistraturei deliberante, îndepărtați cu totul din vocabularul d-stră pretinsa magie și nu fiți sfoși în a recunoaște Justiției ceea ce i se cuvine!

Și dacă este adevărat că se dorește de către valoroșii reprezentanți ai Baroului, ridicarea Magistraturei, ceea ce cred, îi rog să înceapă prin a cere abrogarea art. 76 din noua lege a avocaților, datorită căruia, ori de câteori unui tânăr și debutant avocat, poate cu o fire prea susceptibilă, i se pare că un magistrat i-a atins demnitatea, adăogându-se simplul fapt, că numai delegatul Baroului din Comisiunea orânduită a ancheta reclamația este de aceeași părere cu avocatul reclamant,—magistratul, oricât de vechiu și înalt ar fi, în mod automat urmează a fi tradus și judecat de Consiliul superior disciplinar al magistraturei.

Intreb, și sunt convins că se va recunoaște: această nu este o poziție de castă, prin care se aduce o gravă jignire ordinului judecătoresc?

Și încă d-lor, pe d-stră, cei a tot puternici, datorită rolurilor ce ați avut sau veți avea în Stat pline de prerogative și puteri discreționare, fie ridicați prin puterea meritelor, a talentului, fie a norocului, sau a altor ocazii... și cari nu veți mai avea grija zilei de mâine, vă rugăm, nu mai accordați Magistraturei o protecțiune care, ori cât ar porni din curate sentimente, fiind rău înțeleasă sau rău exprimată, nu numai că nu o apără, dar încă o jignește....! Sărmană Magistratură! Cu cât mai mulți se numără drept apărători ai ei, cu atât i se adaogă pe frunte câte o cunună de spini.

Când și de cine.... printr'un pas eroic, providențial, ce va rămâne imortalizat în granit, se va legifera astfel, încât această putere constituțională să-și reia în plin locul cuvenit, fără a mai fi nevoită să suporte nici gesturi de grație protectorială, nici milă manifestă, nici umiliri degradatorii?

Lăsați-o să-și păstreze credința că... se apropie ziua desrobirei,—mai ales, pentru bunul renume al ideii de justiție!

Până atunci, apărați-o mai... puțin, dar considerați-o mai... mult!

C. A. ROMANO

20 Decembrie 1923.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiința de a 8 Decembrie 1922

Președinția d-lui GH. V. BUZUGAN, Președinte

Sofia Sara Kaarsberg ș. a. cu Elena Ilie Olteanu

Decizia No. 1324

Perimare. — Pământ rural. — Apel la Tribunal. — Îndeplinirea procedurii de parte sau prin portărei. — Cerere de redeschidere fără arătarea modului de îndeplinirea procedurii. — Neemiterea citațiilor de portărei. — Neglijența părții. — Nevalabilitatea cererii de redeschidere. — Art. 257 pr. civilă.

Lipsa dosarului. — Constatarea din registru a îndeplinirii termenului de peremție. — Chestie de fapt.

Cerere de perimare. — Anulare pentru viciu de formă. Nu constituie lucru judecat pentru altă cerere introdusă în termen.

1. In afacerile venite în apel la Tribunal, dela Jud. de ocoale, partea având facultatea să îndeplinească procedura fie dânsa personal, fie prin portărei, — urmează că, atunci când cere termen și voește să se îndeplinească

prin portărei, trebuie să facă cerere Tribunalului în acest sens; — dacă n'a făcut-o, consecințele neîndeplinirii procedurii are a le suporta dânsa, deoarece sunt datorite neglijenței sale. De aceea nu se poate susține că, într'o pricină de pământ rural s'a întrerupt peremțiunea prin darea unei petițiuni de redeschidere, în care s'a fixat termen, dar nu s'au emis citațiuni de portărei, odată ce se constată că partea nu a cerut ca procedura să se îndeplinească prin oficiul lor.

2. Chiar în lipsa dosarului, instanța de fond poate deduce în mod suveran, din registrele sale, data introducerii unei acțiuni, apel, etc., și să calculeze apoi îndeplinirea termenului de peremțiune.

3. Hotărârea prin care se anulează, pentru viciu de formă — în speță pentru că cererea n'a fost semnată de parte — o cerere de perimare, nu poate fi opusă ca autoritate de lucru judecat, față cu altă cerere făcută în termen și în regulă.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Em. Miclescu, pe d-l av. Chirănescu în desvoltarea motivelor de casare și pe d-l av. Dimitriu-Șoimu în combateri și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Sofia Sara Kaarsberg cu autorizația soțului său Fr. Kaarsberg și Gh. P. Dimitriu în contra sentinței No. 188/922 a Trib. Constanța s. I-a, dată în proces cu Elena Ilie Olteanu și Ilie Olteanu soț;

Având în vedere motivele I și III de casare în cuprinderea următoare:

I. „Violarea art. 257 al. 3 pr. civ. și art. 90 reg. lege jud. ocol.

„In speță, procesul fiind fără plată de timbre, actul întreprător de perimare era chiar numai introducerea cererei de redeschidere. Emiterea citațiilor rămânea în sarcina grefei; eu nu aveam nici o putere să o determin la aceasta, iar neglijența ei nu poate forma decăderii pentru mine“.

III. „Violarea art. 257 al. 1 pr. civilă.

„Termenul de perimare curge dela cel din urmă act de procedură; pentru a se putea calcula, este nevoie de existența dosarului. Tribunalul în speță, deși constată că dosarul este pierdut, totuși calculează termenul fără nici o bază reală și legală și per-mează“.

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că intimații în recurs Elena I. Olteanu și Ilie Olteanu au cerut la 24 Iunie 1922 Tribunalului Constanța s. I-a, perimarea apelului făcut de Sofia Kaarsberg și Gh. P. Dimitriu în contra cărței de judecată No. 481/914 a Judecătorei Ocolului Mejidia, prin care autorul lor Ioniță Olteanu obținuse revendicarea unui lot rural de 10 ha.;

Că numiții apelanți s'au opus la admiterea perimării, obiectând în prim rând că prin o petițiune din 20 Mai 1922, — deci anterior cererei de perimare a lui Ilie și Elena Olteanu — cerând deschiderea apelului suspendat, termenul de perimare s'a întrerupt, și în al doilea rând au susținut că dosarul de apel al Tribunalului, s'a pierdut în timpul războiului și ocupațiunei bulgare, cum ar rezulta dintr'un certificat al grefei Tribunalului, deci nu se poate stabili care este a rume ultimul act de procedură dela care ar curge perimarea;

Că, Tribunalul deși constată că la 20 Mai 1922, apelanții Kaarsberg și Dimitriu au făcut o cerere de redeschidere a apelului, admite totuși perimarea, motivând că simplul fapt al introducerii unei petiții, prin care se cere redeschiderea unui dosar, fără ca cel care a semnat-o să scoată citații spre a o notifica părții adverse, nu constituie un act de procedură cu caracter

contradictor de natură a putea întrerupe termenul peremțiunii; Că, în ce privește neexistența dosarului distrus, Tribunalul constată în fapt, că din referatul grefei aceluși Tribunal, cu datele culese din registre și din faptul existenței dosarului primei instanțe, rezultă că reconstituirea dosarului pierdut s'a făcut și din aceasta reconstituire rezultă că apelul făcut de Sofia Kaarsberg și Dimitriu în contra cărții de judecată No. 481/914 a fost introdusă de aceștia în cursul anului 1914; Că la data de 14 August 1916, decretându-se mobilizarea armatei, termenul tuturor prescripțiilor și peremțiunilor au fost suspendate și aceasta stare de suspendare a încetat la 6 Aprilie 1920, iar dela aceasta ultimă dată și până la 24 Iunie 1922, când s'a introdus cererea de primare a trecut mai mult ca doi ani, cât prevede art. 257 pr. civ. pentru peremțiune; că, în vederea acestora, Tribunalul respinge obiecțiunile apelanților și admite cererea de primare a apelului — prin sentința No. 189/922, atacată prin recursul de față;

Având în vedere că prin motivul I de casare recurenții se plâng de violarea art. 257 pr. civ. de oarece afacerea fiind scutită de orice timbru și taxe ca una ce este referitoare la un teren rural facerea citațiunilor era în sarcina grefei Tribunalului, neputându-li-se aduce vre-o vină de neglijență lor personal, în ce privește citațiunile; iar prin motivul III se plâng de violarea aceluiași text, de oarece termenul de primare curgând dela cel din urmă act de procedură, pentru a se putea calcula este nevoie de existența dosarului; că Tribunalul în cazul de față deși constată că dosarul este pierdut, totuși pentru a penma calculează termenul fără nici o bază legală;

Considerând că pentru afacerile venite în apel la Tribunal dela judecătorii de ocoale partea având facultatea să îndeplinească procedura conform dreptului comun prin portărei sau să o îndeplinească ea însăși, ca la judecatorie, urmează că acel ce a făcut un apel în contra unei cărți de judecată, este obligat atunci când cere fixarea termenului să arate în cererea sa, în ce sens înțelege să-și exercite facultatea arătată, pentru ca astfel instanța să poată dispune îndeplinirea procedurii prin portărei în cazul când apelantul voeste a se prevala de acest mijloc de îndeplinirea procedurii;

Că făcând aceasta, consecința neîndeplinirii procedurii din neglijența sa trebuie să le sufere, astfel că bine Tribunalul a judecat că termenul de peremțiune nu a putut fi întrerupt prin simpla cerere de redeschiderea recurenților, această cerere neavând un caracter contradictoriu prin ea însăși, ci numai după aducerea ei la cunoștința celor în drept prin îndeplinirea procedurii în urma stăruinței părții;

Că, în ce privește cea de a doua apărare a recurenților, Tribunalul a putut să deducă în fapt în mod suveran chiar în lipsa dosarului instanței de apel, anume din registrele de intrare ale Tribunalului, data introducerii apelului și să calculeze apoi termenul cerut de lege pentru primare, mai ales că despre vre-o denaturare de fapte în această privință nici n'a fost vorba;

Că, dar atât motivul I cât și motivul III de recurs sunt neîntemeiate;

Având în vedere motivul II de recurs în cuprinderea următoare:

„Violarea art. 254 al. a, 256 ult. al 257 al. 4.

„Procesul s'a purtat cu Ioniță Olteanu care a murit, iar succesorii lui, fără a fi introduși în cauză fac cererea de primare. Primarea însă nu se poate cere decât de partea în proces, ori ei nu aveau această calitate pe care nu le-o poate da decât un jurnal de introducere, calitatea de moș-

tenitor nefiind suficientă, pentru a fi considerați parte în proces“.

Considerând că din sentința atacată rezultând că inșiși recurenții au recunoscut calitatea lui Ilie I. Olteanu de fiu al lui Ioniță Olteanu — reclamantul dela prima instanță, — în această calitate a lui de moștenitor sezinar, cu posibilitatea de a interveni fără a fi trimis în posesie, el a putut face cererea de primare fără a mai fi nevoie de introducerea sa formală în cauză;

Că dar și această obiecțiune a recurenților nefiind întemeiată, motivul II de casare urmează a fi respins;

Având în vedere motivul IV și ultim de casare în cuprinderea următoare:

«Violarea art. 1200, 1201, 1202 cod civil.

«Reclamanții au mai făcut în aceeași calitate pentru aceeași cauză o cerere în judecată față de noi și a pierdut-o.

«Deși neregulată acea cerere, s'a discutat, s'a judecat, s'a ratificat dar de parte; totuși Tribunalul a considerat-o inexistentă și a anulat-o, iar azi nu o consideră ca un element constitutiv al autorității lucrului judecat.

«Ceiace constituie lucru judecat însă nu este ceiace s'a pronunțat, ci ceiace s'a cerut și discutat la judecată tantum iudicatum, quantum litigatum.

«Ori, în speță s'a discutat cererea contradictor cu partea, care a susținut-o, și a însușit-o și dacă Tribunalul în mod greșit în locde respingere a pronunțat anulare, aceasta nu schimbă natura juridică a situației.»

Având în vedere că înaintea Tribunalului recurenții au invocat autoritatea lucrului judecat rezultând din o sentință No. 152/922 a Trib. Constanța, care a anulat o altă cerere de primare introdusă de aceleași părți și privitoare la același apel, la 22 Martie 1922.

Că Tribunalul constatând că prima cerere de primare a fost anulată, înainte de a fi fost judecată, pentru motiv că nu fusese semnată nici de Ilie Olteanu, nici de procuratorul său, hotărăște că aceasta cerere fiind inexistentă, nu mai poate constitui lucru judecat față de a doua cerere;

Considerând că judecând astfel, Tribunalul a făcut o justă aplicațiune a principiilor de drept în materie, de oarece fiind stabilit că prima cerere de primare introdusă la 22 Martie 1922, mai înainte de a fi cercetată și soluționată din punctul de vedere al condițiilor cerute de art. 257 pr. civ. pentru a fi loc la primare, a fost anulată numai pentru simple viții de formă; hotărârea astfel dată deci nu poate constitui autoritatea lucrului judecat;

Că, dar și acest al IV-lea și ultim motiv de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 16 Octombrie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZUGAN, Președinte

Sofia și N. Constantinescu Bârsan cu Matei Popescu

Decizia No. 994

Chiriaș care după 1916 și-a închiriat sau vândut un imobil în localitate. — Proprietar care se află în aceeași situație. — Proprietarul poate evacua pe chiriaș?

Hotărâri pronunțate sub legea din 1922. — Recurs. — Apărare pe temeiul legii din 1923. — Dacă poate fi ținută în seamă? — Art. 2 lit. b, alin. IV final, și art. 2 lit. c alin. III, § V alin. IV final din legea dela 1923.

1. Un proprietar care și-a vândut sau închiriat imobilul după 1916 poate să ceară evacuarea unui chiriaș care și-a vândut sau închiriat imobilul, căci

dispoziția din art. 2 lit. b și alin. IV final a fost edictată în folosul proprietarului, indiferent de situația acestuia.

2. Dacă instanța de fond s'a pronunțat asupra decăderii, sub imperiul legii din 1922, nu poate în recurs pe cale de apărare să invoce dispozițiunile noiei legi din 1923.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză, pe d-l V. Toncescu pentru recurenți și pe d-ni Al. Oitulescu și I. Gr. Periețanu pentru intimat.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Stefania N. Constantinescu Bârsan și N. Constantinescu Bârsan personal ca soț dotal și ca soț pentru autorizare contra deciziei No. 334 din 1922 a Curții de Apel București s. III dată în proces cu Matei Popescu, pentru reziliere de contract și evacuare;

Văzând I ul motiv de casare astfel formulat :

«Violarea art. 2 alin. b din legea privitoare la prelungirea contractelor de închiriere din 14 Aprilie 1922, exces de putere.

«Curtea de Apel din București s. III-a constată în fapt că chiriașul Matei Popescu este de-ăzut din dreptul de a prelungi contractul său de închiriere în contra voynței noastre, pentru că a închiriat în anul 1919 și a vândut apoi în 1920 un imobil al său din str. Aurel Vlaicu (fostă Țăranilor), 85 imobil în care ar fi putut să se adăpostească, admite totuși, în majoritate apelul său și respinge acțiunea de evacuare a noastă pentru cuvântul că și noi proprietarii am fi închiriat un alt imobil în anul 1918, fără a-și da seamă că chiriașul care nu poate beneficia de un drept așa de excepțional ca acela creat de legea specială a prelungirii contractelor de închiriere, nu poate avea calitatea de a se opune la evacuarea sa din imobilul nostru pe care-l deține fără vre-un titlu. Majoritatea urtei violează astfel principiile fundamentale ale legii pentru prelungirea contractelor de închiriere, și în special art. 2 alin. b și cu adevărat exces de putere prelungeste contractul de închiriere al intimatului numai pentru cuvântul că noi proprietarii atacăm, suntem nevoiți a face eforturi uriașe pentru a ne valorifica drepturile așa de grav atinse prin aceste legi excepționale.

«Majoritatea Curței mai adaugă însă că chiriașul nu ar fi speculat imobilul său pentru că l'ar fi vândut numai cu 290.000 lei, cifră ce se indică în mod eronat de oarece prețul e mai mare, și prin acest considerent violează iarăși prin ipiul înscris în art. 2 alin. b, care nu îngăduie nici o excepțiune, nu face nici o distincțiune și prin urmare Curtea adaugă cu de la sine putere această condiție a speculei pentru existența decăderii din dreptul de prelungire a contractului de către chiriaș ».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că, recurenții Stefania N. Constantinescu-Bârsan și N. Constantinescu-Bârsan, prima ca proprietară, iar celalt ca soț pentru autorizare și uzufructuar al imobilului dotal, au chemat în judecată pe chiriașul lor, intimatul Matei Popescu, cerând ca, pe temeiul dispozițiilor art. 2, lit. a, legea din 1922, să se constate încetată prelungirea legală a contractului acestuia, pentru motivul că dânsii, proprietarii dinainte de 1916, sunt chiriași în localitate și îi pun la dispoziție camera ce o ocupă cu chirie; că, în același timp și-au mai întemeiat acțiunea lor și pe decăderea chiriașului din beneficiul prelungirii legale a contractului său, de oarece dânsul, după 1916, la 12 Ianuarie 1920, și-a vândut un imobil din București, în care ar fi putut locui;

Ca această acțiune a fost respinsă de Curtea de fond, prin deciziunea supusă prezentului recurs;

Că, pentru a da această soluțiune litigiului, instanța de fond constată în fapt că, într'adevăr contractul intimatului este expirat și că dânsul, la data aceasta, a

vândut un imobil al său, în care putea locui, că, însă, motivează aseastă instanță, recurenții sunt și dânsii decăzuți, pe baza art. 2, lit. c, alin. III, legea din 1922, din dreptul de a cere evacuarea chiriașului lor, de oarece după 1916 au închiriat unui anume Rădulescu, în aceeași curte, un apartament în care ar fi putut locui;

Că, motivează în această privință instanța de fond, în conflictul de decăderi dintre ambele părți, trebuie să prevaleze decăderea proprietarului care atacă, mai ales că, vânzarea imputată chiriașului nu a fost făcută cu intenție de speculă, iar proprietarii sunt și în culpă, pentru că, după contractul cu intimatul, apartamentul din curte trebuiau să-l ocupe dânsii și nu l' puteau închiria altora;

Având în vedere că, prin primul motiv de casare se invoacă violarea art. 2, lit. b, legea din 1922 și exces de putere;

Considerând că, legiuitorul din 1922, pe lângă dreptul ce-l acordă proprietarilor ca, în cazul când îndeplinesc condițiunile dela literile a și b să poată evaca pe chiriașii lor, mai edictează însă, prin alin. IV final de sub litera b, și o decădere dela beneficiul prelungirii, contra chiriașilor cari posedând un imobil al lor, în care ar fi putut locui, l-au vândut sau închiriat după 1916; că, această sancțiune în favoarea proprietarilor este independentă de sancțiunea în care ei s'ar găsi, întrucât legiuitorul îi dispensează de a se muta în imobilul evacuat, ceace implică în mod necesar, că în acest caz chiriașii nu se mai bucură de prelungirea legală, indiferent de motivul pentru care au vândut sau închiriat imobilul lor, căci legea nu distinge și drepturile proprietarului nu mai sunt supuse acestei restricțiuni;

Că, decăderea proprietarilor din dreptul de a cere evacuarea pe motivul că și-au vândut sau închiriat un alt imobil în care ar fi putut locui presupune ipoteza chiriașilor cari se bucură în principiu de prelungire cu restricțiunea numai în favoarea proprietarilor ce s'ar găsi în condițiunile excepționale dela lit. a, b și c, când ei pot cere evacuarea; că, prin urmare, intimatul Popescu, chiriaș, vânzându-și imobilul în care ar putut locui, el se găsește decăzut din dreptul de prelungire legală, potrivit dispozițiilor alin. IV de sub lit. b, și independent de situația proprietarului, acțiunea acestuia în evacuare devenea întemeiată;

Că, de aceea, motivul de casare este fondat și cătă a fi admis;

Având în vedere că, intimatul opune astăzi în apărare dispozițiunea din § 5, alin. IV final, legea din 1923, după care decăderea dela prelungire dacă i se putea aplica pe temeiul legii din 1922, astăzi nu i s'ar mai putea aplica, de oarece sub noua lege se aplică numai chiriașilor cari după 23 Aprilie 1920, iar nu după 1916, și-au vândut sau închiriat un imobil; că, însă, această apărare nu poate fi ținută în seamă de Inalta Curte, care este chemată, după legea sa organică, să verifice exacta aplicațiune de către instanța de fond a legii în vigoare la data când această instanță a cercetat și judecat pricina; că, este necontestat că Curtea de fond s'a pronunțat în speță sub imperiul legii din 1922;

Că, întrucât din acest punct de vedere este neîndoios, după cum s'a arătat, că instanța de fond a dat o greșită interpretare disp. art. 2, lit. b, alin. IV, legea din 1922, motivul de casare devine fondat și are a fi admis;

Considerând că, odată stabilit în acest mod, decăderea de prelungire decurgând pentru chiriași din vânzarea imobilului său, devine inutilă discutarea motivului de casare relativ la imposibilitatea pentru recurenți de a locui personal apartamentul din curte închiriat de dânsii lui Rădulescu, întrucât această închiriere în orice caz

nu le ridică dreptul de a evacua pe intimatul Matei Popescu.

Asupra motivului III de casare :

«Violarea principiilor înscrise în art. 198 și urm. 1242, 480 și urm. c. c., exces de putere și nemotivare.

«Majoritatea Curții de apel din București, sect. III, declară valabilă o convențiune, prin care subscrisa Stefania N. Constantinescu-Bârsan, în lipsa soțului meu care era mobilizat, și fără vreo altă autorizațiune a justiției, am convenit pe timpul acela de năpaste în țară, și în urma intervențiilor intimatului, avocat de profesie, să renunț la dreptul de închiriere al unui imobil zentral ce aveam în fundul curții imobilului închiriat d-lui Matei Popescu.

«Printre o asemenea de iziune, majoritatea Curții nesocotește toate principiile înscrise în art. 199 și u. m., 1242 și 480 și urm. din c. c. și cu adevărat exces de putere ne declară în culpă de violarea unei asemenea convențiuni pe amândoi soții, fără a-și da măcar osteneala să motiveze pentru ce socotește că soția lucra și în numele soțului său mobilizat, cum afirmă în această deciziune».

Considerând că, chestiunea ridicată prin acest mijloc, de casare nu prezintă nici un interes pentru recurenții întrucât din modul cum instanța de fond motivează soluțiunea sa, rezultă că acțiunea recurenților nu a fost respinsă și ca o consecință a călcării de către dânsii a clauzei din contractul cu intimatul, prin care erau obligați a nu închiria apartamentul din curte, ci numai ca o consecință a decăderii ce legea ar edicta în contra lor prin art. 2, lit. c, alin. III, pîntrucă după 1916 au închiriat acest apartament și ca o consecință a greșitei interpretări pe care instanța de fond o dă acestei dispozițiuni din lege și celei dela litera b, alin. IV, când hotărăște că, în conflictul de decăderi dintre proprietari și chiriași, trebuie să prevaleze decăderea celor dintâi, ca unii care atacă ;

Că, prin urmare, fiind vorba de un argument în plus și nedecisiv în cauză, motivul III de casare neprezentând nici un interes pentru recurenți, urmează a fi respins pentru această considerațiune; casându-se deciziunea Curții de fond numai asupra punctelor din I-iul motiv.

Pentru aceste motive, admite I iul motiv ; casează în această privință, etc.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiență dela 15 Iunie 1923

Președinția d-lui OSOAR N. NICOLESCU, Președinte

Gh. Manolescu cu V. Popuțoae

Decizia civilă No 302

Instrăinare de către moștenitor a unei părți indivize din succesiune, înainte de împărțeală. — Condițiile cerute pentru ca această împărțeală să fie validă. — Căderea imobilului instrăinat în lotul vânzătorului. — Art. 786, 1770 C. civil. — Dreptul creditorilor, copărtașilor și celor care au dobândit drepturi reale asupra unui bun al succesiunii, de a interveni, la împărțeală, cu cheltuiala lor, pentru ca ea să nu aibă loc în detrimentul și în fraudă lor. — Creditorii neoponenți sau neintervenienți nu pot să atace împărțeala săvârșită, chiar dacă ar exista o înțelegere frauduloasă între toți moștenitorii. — Art. 785 C. civil.

Lucru judecat. — Opozabilitatea hotărârilor definitive, dobândite în materie de împărțeală, creditorilor și succesorilor particulari cari n'au figurat în împărțeală, decăteori ei n'au făcut opoziție sau intervenție, conform art. 785 C. civil. — Excepție dela principiile lucrului judecat. — Art. 1201 C. civil.

1. Un moștenitor, ca și orice comunist, în genere, nu poate instrăina sau ipotoca în mod valid o parte de-

terminată, stăpînită de el în indiviziune, decât dacă cea parte a căzut prin împărțeală în lotul său ; deoarece, după art. 786 din codul civil, fiecare comostenitor este presupus că a moștenit singur și imediat toate bunurile ce compun partea sa, și că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii.

2. După art. 785 din codul civil, creditorii unuia din copărtași pot pretinde să fie prezenți la împărțeală și să intervieve cu cheltuiala lor, pentru ca această împărțeală să nu se facă în fraudă drepturilor lor. Ei nu pot însă să atace împărțeala săvârșită, afară numai dacă a fost făcută în lipsa lor, și fără a se ține seamă de opoziția sau intervenția lor ; și aceasta chiar atunci când ei s'ar oferii să dovedească că împărțeala a fost făcută în fraudă drepturilor lor și cu înțelegerea frauduloasă între toți copărtași.

3. Deși art. 785 din codul civil vorbește numai de creditorii copărtașilor, totuși această dispoziție se aplică, pentru identitate de motive, și terților achizitori de drepturi reale asupra bunurilor succesiunii, precum ar fi, de exemplu, achizitorul unui drept de proprietate sau de uzufruct asupra unei părți indivize din succesiune, acești achizitori având și ei interes ca împărțeala să nu se facă în fraudă lor.

4. Astfel fiind lucrurile, deși, în principiu, hotărârile judecătorești nu și produc efectul lor, de altfel, ca și convențiile, decât între părțile litigante sau contractante, totuși o hotărâre definitivă de împărțeală este opozabilă creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor, cari n'au figurat în proces, de căteori ei n'au făcut opoziție sau intervenție, conform art. 785 din codul civil.

S'au ascultat d-l avocăt C. Florian în desvoltarea motivelor de recurs și d-l avocăt Sima Niculescu în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Violarea art. 786 C. c., întrucât actul de vânzare prezentat de contestator înaintea Curții de Apel cu data 19 Mai 1910 nu a putut să confere proprietatea terenului în baza principiului declarativ al împărțelii și că contestatorul nu a putut prescrie nefiind de bună credință, întrucât știa (nemo censetur ignorare legem), că a cumpărat un drept indiviz din succesiune, care se va determina prin partaj. Contestația era înamisibilă în drept, de oarece nimeni nu se poate opune la executarea unei hotărâri pentru eșire din indiviziune pe simpla împrejurare că e un terțiu, care pos dă și are un drept căștigat dela un erede și că n'a luat parte la judecată. Regula «res inter alios acta» nu e aplicată în defavoarea recurentului, căci i-ar răpi, în speță, beneficiul celor două grade de jurisdicțiune».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care se constată că, încetând din viață preotul Iordache Manoliu și soția sa Catinca I Manoliu, a rămas mai multă avere și 7 copii ; că cerându se eșirea din indiviziune, Tribunalul Roman a admis acțiunea prin sentința cu No. 460 din 1919, și a atribuit loturile formate în modul următor : lotul No. 1 Sofiei Munteanu, lotul No. 2 lui Ion Manoliu, lotul No. 3 lui Grigore Manoliu, lotul No. 4 Mariei Apostolescu, lotul No. 5 lui Vasile Manoliu, lotul No. 6 Sevastiței Chirțescu și lotul No. 7 lui Gh. Manoliu ; că, în 1910, prin actul autenticat de Trib. Roman la No. 704, Vasile Popuțoaei cumpără dela Ion și Grigore Manoliu, părțile lor de pământ astfel cum le-a fost atribuite de Tribunal prin tragere la sorti, iar în 1912 Gheorghe Manolescu cumpără aceleași părți de pământ dela Ion și Grigore Manoliu, cum și drepturile succesoriale ale altor trei moștenitori : Gheorghe Manolescu, ca reprezentant al drepturilor celor cinci moștenitori, face apel contra sentinței de partaj a Trib. cu

No. 460 din 1909, și Curtea de apel, anulând actul de expertiză, procedează la o nouă tragere la sorți și atribuie prin decizia No. 52 din 1911 lui Gheorghe Manolescu loturile cu numerele 1, 2, 4, 6 și 7, așa că în partea lui Ion și Grigore Manoliu cad loturile cu No. 6 și 7 în loc de 2 și 8, cum le căzuse la Tribunal; că procesul s'a urmat la Curtea de apel fără a fi pus în cauză și Vasile Popuțoaie, deși avea în posesiunea sa pământul atribuit de Tribunal autorilor săi Ion și Grigore Manoliu; că decizia Curții de apel fiind pusă în executare, portărelel prin procesul-verbal din 12 Mai 1921 pune pe Gh. Manolescu în posesiunea și a terenului deținut de Vasile Popuțoaie; că la această executare Vasile Popuțoaie face contestațiune pe motiv că decizia ce se execută este dată fără să fi fost chemat și dânsul, așa că nu i poate fi opozabilă; că Curtea de apel, prin decizia adusă în recurs, a admis contestația și a anulat executarea făcută de portărel în ce privește terenul aflat în posesiunea lui V. Popuțoaie;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de apel argumentează că V. Popuțoaie stăpânește terenul în litigiu în baza unui act de cumpărare dela aceiași moștenitori cari au vândut și lui G. Manolescu, însă cu un act transcris anterior; că, contestatorul având un drept asupra terenului, nu poate fi prejudiciat prin executarea deciziei de împărțială care nu poate avea efect, decât între părțile cari au figurat în proces; că, deși este adevărat că din cauza efectului declarativ al partajului, actul de cumpărare nu a putut să confere contestatorului V. Popuțoaie proprietatea terenului în litigiu și că dânsul nici nu a putut prescrie pe baza acestui act, nefiind de bună credință, însă aceste chestiuni nu pot fi rezolvate pe calea contestațiunii la executare, ci pe calea unei acțiuni principale în revendicare, la care trimite pe G. Manolescu ca să-și valorifice drepturile sale;

Considerând că, în materie de esire din indiviziune, un comostenitor nu poate înstrăina în mod valabil o parte determinată din averea stăpânită indiviz decât dacă acea parte îi este atribuită definitiv în lotul său prin împărțiala ulterioară, de oarece, potrivit art. 786 cod. civ., fiecare coerede este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile cari compun partea sa și că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii;

Considerând că, după art. 785 c. civ., creditorii unuia din copartageați, ca nu cumva împărțiala să se facă în fraudă drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenți la partaj și interveni cu speșele lor; că nu pot însă, să atace o împărțială săvârșită, afară numai dacă s'a făcut în lipsa lor și fără să se țină seamă de opozițiunea lor;

Că, de aci rezultă că legiuitorul, pentru a asigura stabilitatea partajului și a evita anularea lui, care poate compromite numeroase interese, a substituit mijlocul preventiv mijlocului respectiv; că a conferit creditorilor dreptul de a face opozițiune și de a interveni la împărțială ca să se împiedice fraudă, dar le a refuzat dreptul să atace în numele lor partajul desăvârșit, dacă n'au făcut opozițiune sau intervețiune, chiar când ar oferi să dovedească că împărțiala s'a efectuat în fraudă drepturilor lor și cu coluziune între toți copartageații, partajul fiind irevocabil în privința lor;

Considerând că, deși legea vorbește numai de creditorii moștenitorilor, totuș nu există nici o îndoială că această dispozițiune se aplică și terțiilor achizitori de drepturi reale, cari sunt interesați ca partajul să nu fie făcut în fraudă lor, precum este dobânditorul unui drept de proprietate sau de uzufruct asupra unei porțiuni indivize din moștenire, dat fiindcă dreptul lor de a interveni se justifică pe acelaș temei ca și dreptul creditorilor lor;

Considerând că, astfel fiind, deși în principiu hotărârile judecătorești ca și convențiunile, nu-și produc efectele lor decât între părțile litigante, totuș o hotărâre definitivă de partaj este opozabilă creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor, cari nu au fost chemați în proces, dacă ei n'au făcut opozițiune sau intervențiune conform art. 785 c. civ.;

Considerând, în speță, că dacă intimatul Vasile Popuțoaie nu a fost chemat în instanța de apel, aceasta se datorește neglijenței sale, căci nu a făcut nici opozițiune și nici intervențiune în apărarea drepturilor sale înaintea Curții de apel, cu atât mai mult cu cât avea cunoștința de împărțeala ce se efectua, deoarece cumpărase pământul în litigiu dela Ion și Grigore Manoliu, în urma pronunțării sentinței Tribunalului care-l atribuisese aceloră și care însă nu era definitivă;

Că, dar, întrucât Vasile Popuțoaie nu a intervenit la împărțială, dânsul nu se mai poate împotrivi la executarea deciziunii de împărțială și Curtea de apel judecând contrariul pe simplul motiv că este un terțiu care posedă și care n'a luat parte la judecată, a violat principiile puse în art. 785 și 786 c. civ. și a dat o hotărâre casabilă.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

NOTĂ. — Este știut că, în dreptul nostru actual, contrar dreptului roman și dreptului nostru anterior, contrar codului austriac și codului german (vezi în privința acestui din urmă cod, Tribun. Liège, *J. Clunet*, anul 1922, pag. 1034 și *Pand. române*, anul 1923, III, pag. 108, cu observ. noastră), împărțeala este declarativă, iar nu atributivă sau translativă de proprietate; ceea ce însemnează că ea nu face decât să declare care sunt bunurile ce au aparținut întotdeauna copărtașilor, și fiindcă proprietatea fiecăruia din ei este exclusivă, nici unul din ei n'a avut vreodată proprietatea bunurilor ce nu fac parte din lotul său.

În baza acestui principiu se decide, fără discuție, că ipoteca sau înstrăinarea consimțită de unul din moștenitori, în timpul indiviziunii, nu rămâne validă în urma împărțelei, dacă imobilul ipotecat sau înstrăinat n'a căzut în lotul său, ci în lotul unui alt moștenitor; căci acel care a înstrăinat un imobil în timpul indiviziunii sau l-a grevat de drepturi reale, nefiind în urma împărțelei proprietarul lui, decât dacă a căzut în lotul lui, n'a putut nici să-l înstrăineze, nici să-l greveze de drepturi reale, de câteori această condiție nu se îndeplinește (Cpr. Cas. rom. Bult. 1911, pag. 1178 și *Dreptul* din 1911, No. 74, pag. 585; Cas. fr. Sirey, 1909, 1, 362 (cu nota lui Albert Wahl); Planiol, III, 2402; Aubry et Rau, X, § 625, p. 202, ed. a 5-a; Massé-Vergé, II, § 392, pag. 372; Zachariæ, *Handbuch des französischen Civilrechts*, IV, § 635, pag. 148, text și nota 5; Pacifici-Mazzoni, *Instituzioni di diritto civile italiano*, VI, 285, pag. 472 urm.; Baudry et Wahl, *Successions*, III, 2322, 2333; Colin et Capitant, III, pag. 486; *Pand. fr.*, v° *Successions*, 7976, urm.; *Répert. Sirey* v° *Partage*, 1053 urm., precum și multe alte autorități citate

in tom. III, p r ea II, al Coment. noastre, pag. 449, nota 2 și pag. 786, nota 2. Mai vezi tom. IX al acelorași Comentarii, p. 541, 542 și 547; tom. X, pag. 556, 557, 576, 577, 705, etc.).

* * *

Da câteori un moștenitor a înstrăinat sau ipotecat un imobil stăpănit de el în indiviziune, moștenitorii se pot înțelege între ei ca acest imobil să nu cadă în lotul aceluia care l-a înstrăinat sau ipotecat, în care caz înstrăinarea sau ipoteca nu va produce niciun efect, după cum am văzut mai sus.

Pentru a înlătura această fraudă, creditorii moștenitorilor, fie ipotecari sau chiar chirografari, și în genere, toți succesorii particulari ai unui moștenitor, pot, pentru ca drepturile lor să nu rămâie ineficace, să facă opoziție și să intervie la împărțeala de bună voe sau la cea judiciară, începută de moștenitori; și aceasta până în momentul desăvârșirii împărțelei, pentru ca împărțeala să se facă în prezența lor (Cpr. C. București, *Dreptul* din 1913, No. 66, pag. 524).

Dacă creditorii au intervenit sau au făcut opoziție la timp, moștenitorii trebuie să-i cheme spre a fi față la toate operațiile împărțelei.

Împărțeala la care creditorii n'ar fi fost chemați, cu toate că ar fi intervenit sau ar fi făcut opoziție în regulă, nu este nulă, însă ei sunt în drept s'o atace în baza art. 785 C. civil, independent de orice fraudă, și s'o facă a fi considerată ca neavenită în privința lor, de câteori drepturile lor au fost lezate.

Cât pentru creditorii cari au lăsat să se facă împărțeala, fără a face opoziție sau a interveni la timp, ei nu sunt în drept s'o atace în baza art. 975 C. civil; pentru că deși ei ar trebui, în principiu să aibă asemenea drept, totuși legiuitorul în scopul de a asigura stabilitatea împărțelei și de a înlătura anularea ei, care ar putea compromite numeroase interese, a substituit mijlocul preventiv aceluia represiv, conferind creditorilor dreptul de a face opoziție și de a interveni la împărțeală, ca să se împiedice fraudă, refuzându-le însă dreptul de a ataca, în numele lor, împărțeala săvârșită dacă n'au făcut opoziție sau intervenție; și aceasta chiar atunci când ei s'ar oferi a dovedi că împărțeala s'a făcut în fraudă drepturilor lor, și cu coluziune frauduloasă între toți moștenitorii, împărțeala fiind irevocabilă în privința creditorilor neoponenți sau neintervenienți.

Acestea sunt adevăratele principii și Curtea de Casație le aplică foarte bine în speță, deși chestiunea este controversată (Vezi în acest sens, singurul juridic după părerea noastră, Cas. rom., I, *Bult.* 1912, pag. 668; *Curierul Judiciar* din 1912, No. 55, pag. 643; *Dreptul* din 1912, No. 58, pag. 471; *Pagini juridice* din 1912, No. 96;

Cas. fr. și C. Bordeaux. D. P. 1904, 2, 22; D. P. 1905, 1, 264, precum și alte decizii române și străine citate în tom. III, partea II, al Coment. noastre, pag. 777, nota 1, precum și în tom. V, pag. 251, nota 1 Cpr. Thiery, II, 249; Arntz, II, 1624; Laurent, X, 558; Mercadé et Capitant, III, pag. 522; Mourlon, II, 478, *in fine*; Biudry et Wah!, *Successions* III, 3247, pag. 578; Hureaux, *Idem*, IV, 205 urm.; Vaquette et Marin, *Idem*, 982, pag. 505, 506; Rivère asupra lui Bélarride, *Tr. du dol et de la fraude*, IV, pag. 185, 186; Chardon, *Idem*, 260, pag. 290, ed. belg. din 1835; Pand. fr., v° *Successions* 9168 urm.; Répert. Sirey, v° *Partage*, 1408, urm., etc.).

Cu toate acest a, chestiunea este controversată, după cum spuneam mai sus, și unii admit dreptul creditorilor neoponenți de a ataca împărțeala, de câteori există înțelegere frauduloasă între toți moștenitorii (Vezi în acest din urmă sens, inadmisibil după noi și după Curtea de Casație, Aubry et Rau, X, § 626, pag. 245, text și nota 49, ed. a 5-a, precum și autorii citați în tom. III menționat al Coment. noastre, pag. 777, nota 1, *in fine*, și autoritățile citate în Pand. fr., v° *Successions*, 9164 și Répert. Sirey, v° *Partage*, 1414, etc.). Vezi asupra acestei controverse, Dalloz, *Nouveau Code civil annoté*, II, art. 882, No. 248 urm.

Ațiunea pauliană sau revocatorie fiind tăgăduită, în speță, creditorilor neoponenți sau neintervenienți din cauza neglijenței lor, trebuie să admitem, împreună cu doctrina și jurisprudența, două excepții dela acest principiu, și anume:

1. Pentru cazul când împărțeala este fictivă sau simulată, fiindcă, în asemenea caz, ea nu are ființă. Creditorul care n'a făcut intervenție sau opoziție poate deci să atace împărțeala pentru cauză de simulație, și ea va fi considerată ca simulată, de câteori copărtașii, cu intenția de a vătăma pe creditorii lor, n'au fixat în mod regulat și sincer drepturile reciproce ale părților ce rezultă din indiviziune. Vezi tom. III, partea II, al Coment. noastre, pag. 778, text și nota 1, precum și autoritățile citate acolo, la care trebuie să adăugăm Planiol, III, 2441; Colin et Capitant, III, pag. 525; Corneliu Botetz, *Dreptul* din 1897, No. 21, pag. 168, etc.).

2. Al doilea caz excepțional în care împărțeala poate iarăși să fie atacată de către creditorii neoponenți sau neintervenienți, este acela în care moștenitorii s'ar fi grăbit a împărți averea cu precipitare, de exemplu, a doua zi după moartea lui *de cuius* (vezi C. Limoges, Sirey, 56. 2. 632; D. P. 57. 2. 456; Cas. fr. Sirey, 1907. 1. 215; D. P. 1910. 1. 215 etc.), încât creditorii n'au avut timpul material de a interveni sau de a se opune. Ațiunea pauliană va fi deci admisă și în acest caz (Vezi Colin et Capitant și Planiol, *loco supra*

cit., C. Botez, *Dreptul* din 1897, No. 21, pag. 168, precum și numeroasele autorități citate în tom. III menționat, al Coment. noastre, pag. 778, nota 1), etc. Vezi și tom. V al aceluiași Coment., text și notele 2, 3.

* * *

Tot juridic este și punctul al treilea din decizia ce adnotăm. Curtea de casație pune în adevăr, cu drept cuvânt, în principiu că, deși art. 785 din codul civil nu vorbește decât de creditorii copartășilor, totuși dreptul de a interveni sau de a se opune la împărțială aparține și terților achizitori de drepturi reale ale bunurilor succesiunii, precum ar fi, de exemplu, un cesionar al drepturilor succesoriale, cumpărătorul unui imobil al succesiunii, în timpul indiviziunii, etc., pentru că ei au același interes ca și moștenitorii, și anume: ca împărțiala să nu se facă în fraudă drepturilor lor. Or, știut este că: *Ubi eadem ratio, ibi idem jus*. Acest punct n'a suferit vreodată vreo îndoială (vezi tom. III, partea II, al Coment. noastre, pag. 765, nota 3) și atât art. 680 din codul italian cât și art. 60 al legii bulgare asupra bunurilor, proprietății și servituților, dela 27 Ianuarie 1904, sunt exprese în această privință.

* * *

În fine, ultimul punct din importanta decizie a Curții de casație, ce publicăm astăzi, este relativ la efectele lucrului judecat.

După art. 1201 din codul civil, hotărârile judecătorești nu-și produc efectul lor, ca și convențiile, decât între părțile cari au luat parte la judecată, principiu admis și de art. 16 din codul Calimach (12 C. austriac): «Hotărârile ce se vor da de către Stăpânire sau de către locurile judecătorești, pentru unele din pricini, zice acest text, n'au putere legiuită, și pentru aceasta nu se pot întinde, nici a se aplica la alte pricini, nici a îndatori pe alte osebite persoane».

Va să zică, după această regulă fundamentală, numai acelor cari au fost părți într'un proces, li se poate opune autoritatea lucrului judecat, hotărârea dată fiind pentru cei care n'au luat parte la ea, *res inter alios acta*.

Cu toate acestea, prin excepție dela acest principiu, hotărârea judecătorească definitivă, dată în materie de împărțială, este opozabilă creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor, deși ei n'au figurat în hotărârea de împărțială, de câteori n'au făcut opoziție sau intervenție. Această excepție provine de acolo că creditorii cari n'au făcut intervenție sau opoziție la împărțială, n'o mai pot ataca, nici chiar sub cuvânt de fraudă, decât atunci când împărțiala a fost simulată sau a fost făcută în grabă și cu pripire, anume pentru ca ei să nu aibă timpul de a interveni.

* * *

Vom mai semnala, cu această ocazie, o altă excepție dela principiul relativității lucrului judecat, asupra careia ne-a atras atenția amicul nostru, d-l R. C. Bunișache, consilier la Curtea de apel din Constanța: Art. 7 din legea dela 1904, privitoare la consolidările petrolifere, pentru a asigura și înlesni exploatarea de petrol, în interesul economic al țării, prin derogare dela dreptul comun, în privința lucrului judecat, dispune că hotărârea de consolidare, odată executată, este opozabilă oricui (*erga omnes*) și, prin urmare, orice viciu de formă sau de fond ar atinge acea hotărâre, nu mai poate fi pus în discuție, odată ce ea a fost executată în formele legale. Cas. II, *Dreptul* din 1915 No. 19, pag. 150 și *Curierul Judiciar* din 1915 No. 35, pag. 292 (rezumat). Se face însă, bine înțeles, excepție în caz de fraudă (*Fraus omnia corrumpit*). Cas. II, *Curierul Judiciar* din 1914, No. 26, pag. 220 (rezumat); *Dreptul* din 1921, No. 31, et.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL CIVIL MAYENNE

11 Martie 1920

Ipotecă constituită de un comoștenitor în indiviziune. Necădere în lotul acestui comoștenitor a imobilului ipotecat. — Devenirea în urmă proprietar a acestui imobil. Nulitatea ipotecei. — Art. 883, 2125 c. civil (786, 1770 c. civ. rom.).

Ipoteca constituită de unul din comoștenitori asupra unui imobil în indiviziune, care s'a stins prin împrejurarea că imobilul ipotecat n'a căzut în lotul acestui moștenitor, nu renaște prin faptul că moștenitorul, constituitor al ipotecei, ar fi redevenit mai în urmă proprietarul imobilului ipotecat. (Recueil des Sommaires, anul 1920, pag. 602).

NOTA. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi Baudry et Wahl, *Successions*, III, 3325, pag. 654, ed. a 3 a; Fuzier-Herman, *Code civil annoté*, II, art. 883, No. 37; Alexandresco, tom. III, partea II, pag. 787. *ad. notam*; C. Berdeaux, *Sirey*, 38. 2. 502 și *Répert. Dalloz*, v. *Privil. et hypothèques*, 1194, 2, etc.

TRIBUN. CHINON (Indre-et-Loire)

18 Ianuarie 1920

Împărțială. — Exercițarea acțiunii în împărțială de creditor, în numele debitorului. — Oponerea creditorului tuturor excepțiilor opozabile debitorului. — Art. 1166 c. civil (974 c. civil rom.).

Cedarea de către moștenitor a drepturilor sale succesoriale. — Opozabilitatea creditorului a actului de cesiune, desi nu are dată certă. — Art. 1328 codul civil (1182 c. civ. rom.).

Creditorul, care introduce o acțiune în împărțială în locul și în numele debitorului său, în baza art. 1166 c. civil (974 c. civ. rom.), nefiind decât reprezentantul debitorului ale cărui drepturi le exercită, este, ca atare, supus tuturor excepțiilor opozabile acestui debitor și nu poate, ca și însuși debitorul, să invoace art. 1328 c. civil (1182 c. civ. rom.), relativ la dată certă.

In consecință, actul sub semnătură privată, prin care debitorul a cedat moștenitorilor săi drepturile sale succesoriale, este opozabil creditorului care exercită acțiunea în împărțeală, deși acest act n'a dobândit dată certă înaintea de exercitarea acțiunii (Recueil des Sommaires, anul 1920, pag. 181).

NOTA. — Acțiunea în împărțeală aparține creditorilor personali ai fiecărui moștenitor, în baza art. 974 c. civil, pentru că dreptul de a cere împărțeala nu este un drept exclusiv personal moștenitorului (art. 974, 1825 c. civil, 494 pr. civ.). Vezi tom. III, partea II, al Coment. noastre, pag. 482, text și nota 2, precum și tom. V, pag. 200, nota 3, Cpr. C. București, care, în motivele sale, se referă la părerea noastră, *Dreptul* din 1913, No. 66, pag. 527.

De câte ori însă creditorii exercită un drept al debitorilor lor, în baza art. 974 c. civil, prin așa zisă acțiune oblică sau indirectă, ei nu lucrează în numele lor propriu (*jure proprio*), ca în acțiunea pauliană (art. 975 c. civil), ci în numele și locul debitorului lor, *nomine debitoris*, ca reprezentanți ai acestuia (*ayants cause*) (vezi tom. V, al Coment. noastre, pag. 197, nota 1 și pag. 218, etc.); de unde rezulta că toate excepțiunile opozabile debitorului sunt opozabile și creditorilor, în calitatea lor de reprezentanți ai debitorului. *Qui a terius jure utitur, eodem jure uti debet.* (Vezi în acest sens, tom. V, al Coment. noastre, pag. 212 și 218. Cpr. Pl. mol. II, 291; Colin et Capit. nt, II, pag. 47; T. Hac, VII, 186; B udry et Barde. *Oblig.*, I, 638; Arntz, III, 85; Aubry et Rau, IV, § 312, pag. 201 și § 313, pag. 217, nota 3, ed. a 5 a; Demolombe, XXV, 116; Laurent, XVI, 401; Garsonnet, *Tr. théorique et pratique de procedure*, I, § 310, pag. 522, nota 6, ed. a 2-a; Rép. rt. Sirey, v° *Créanciers*, 272 urm.; Pand. fr., vo. *Oblig.*, 2722 urm.; Cas. fr. Sirey, 1911, 1, 187, etc.).

Știm, din contră, că în acțiunea pauliană, creditorii lucrând în numele lor personal și în calitate de terți persoane, nu li se poate opune excepțiile opozabile debitorului lor. Vezi tom. V menționat, pag. 218; B udry et Barde, *Oblig.*, I, 647; B udant, *Contrats et Obligations*, 519, pag. 305; Aubry et Rau, IV, § 313, pag. 217, ed. a 5 a; Pand. fr., vo. *Action paulienne* 285; Cas. fr. D. P. 52, 1, 49; Sirey. 52, 1, 234, etc.

lași

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III Civ. Corecț.

Audiența dela 23 Iunie 1923

Președinția d-lui ȘTEF P. MIHĂILEANU, Judecător

Lt.-Col. Alexandru Filitti cu Ion Rizescu

Sentința civilă No. 576

Legea agrară. — Rezilierea contractului de arendare pe baza art. 30 și 156 din lege și 78 din regulamentul ei. — Economia legii agrare. — Art. 93 al. 9 din Constituțiune, 88 al. 9 și art. 103 din noua Constituțiune.

1. Scopul urmărit de legiuitor atât prin art. 30 din legea agrară cât și prin alte texte ale aceleiași legi fiind de a rezolva unele conflicte de drepturi care decurgeau din însuși faptul exproprierei înfăptuite de dânsul, dispozițiunile sale nu pot fi aplicate decât acelor cazuri care au existat în momentul publicării ei, legea agrară fiind o lege menită să rezolve o situație existentă de fapt, iar nu ca să reglementeze anumite raporturi juridice ce se pot naște înire părți.

2. Legiuitorul prevăzând prin art. 156 din lege că un regulament de aplicare va completa și lămurii în amănunt dispozițiunile prevăzute în lege, nu a înțeles să delege puterți executive dreptul de a modifica legea, ci numai de a completa și lămurii, iar nu de a restrânge ori lărgi, dispozițiunile luate de dânsul.

3. Art. 78 din regulament restrângând dreptul de a li se respecta contractele numai în favoarea agronomilor titrați ale căror contracte fuseseră încheiate anter or datei de 1 Februarie 1921 și excluzând pe cei ale căror contracte fuseseră încheiate posterior acelei date, deși art. 30 din lege nu face o asemenea distincțiune și nu îi îndepărtează dela beneficiul respectării contractului pe aceștia din urmă, a modificat acest text de lege, ceea ce art. 156 din lege nu a înțeles să l autorizeze să o facă, modificare care, astfel fiind, nu poate fi ținută în seamă.

4. Chiar dacă am admite că art. 156 din lege ar fi dat o asemenea delegațiune puterii executive de a modifica legea în scopul de a o face mai completa și mai lămurită această modificare nu ar putea fi ținută în seamă, întrucât potrivit art. 93 al. 9 din vechea Constituțiune în vigoare în momentul confecționării legii agrare și întocmirii regulamentului ei, cât și art. 88 al. 9 din noua Constituțiune, regulamentele nu pot modifica legile.

5. Chiar dacă această modificare ar trebui ținută în seamă și am considera o ca o dispozițiune legală, supozând că puterea legiuitoare ar fi putut da delegațiune puterii executive de a o modifica în scopul de a o completa, — în care caz dispozițiunea modificatoare nu ar mai fi o dispozițiune de regulament, ci o adevărată lege, care modifică pe cea dintâi, făurită însă în alt mod decât cel pre-ăzut de Constituțiune, — această dispozițiune legală nu poate fi obligatorie decât din momentul publicării ei în Monitorul Oficial și nu se poate aplica decât contractelor încheiate sub regimul ei, iar nu și celor încheiate anterior, potrivit art. 1 din c. civ., legea dispunând numai pentru viitor ea neavând putere retroactivă, și în nicio parte a acestui articol pe care l-am considerat ca un text de lege făurit de puterea executivă prin delegațiune primită dela puterea legiuitoare, ne prevăzându-se că el ar putea fi aplicabil și pentru trecut.

S'au ascultat d-nii avocați Aristide N. Basilescu din partea reclamantului și Vladimir Athanasovici din partea pârâtului.

Tribunalul,

Asupra acțiunii făcute, prin petițiunea înregistrată la No. 8042 din 19 Martie 1923, de către Locot.-Col Alexandru Filitti domiciliat în București, str. Dorobanți No. 4, în contra lui Ion Rizescu, domiciliat în comuna Frumușica, județul Ialomița, prin care cere rezilierea de îndată a contractului de arendare din 9 Septembrie 1921, intervenit între dânsul și pârât cu privire la moșia Alexieni Filitti, lotul III, din plasa Urziceni, județul Ialomița;

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt următoarele:

La 9 Septembrie 1921, reclamantul Lt.-Col. Alexandru Filitti arendează pârâtului Ion Rizescu partea rămasă neexpropriată din moșia sa Alexieni Filitti, lotul III din comuna Alexieni, județul Ialomița, în întindere de circa 545 pogoane

teren arabil, pe termen de cinci ani, cu începere dela 23 Aprilie 1922 până la 23 Aprilie 1927, prevăzându-se la art. 12 din contract că »in caz de o nouă exproprieere, d-l arendaș va avea dreptul la o scădere din arenda de lei . . . de fiecare pagon expropriat și aceasta numai după ce țărani sau aceia în favoarea cărora s'ar face exproprieerea au luat efectiv pământul în stăpânire».

La 6 Septembrie 1922, Comisiunea de ocol pentru exproprieere și regionare Urziceni din județul Ialomița, declară expropriată întinderea de 71 hectare 8000 m. p. teren arabil din această moșie, alegând și determinând în mod definitiv porțiunea expropriată, hotărîre rămasă definitivă prin retragerea apelului introdus în contra sa de către reclamant și prin neapelarea ei de către săteni și Casa Centrală, iar la 19 Martie 1923 reclamantul pornește acțiunea de față.

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamantul cere rezilierea de îndată a contractului de arendare din 9 Septembrie 1921 intervenit între dânsul și pârât cu privire la moșia sa Alexieni-Filitti, pe baza art. 30 din legea agrară și 78 din regulamentul acelei legi, întrucât i s'a expropriat mai mult de 25 la sută din întinderea arendații;

Considerând că legea agrară dela 17 Iulie 1921, după ce prin primul său articol expropriează pentru cauză de utilitate națională proprietățile rurale în măsura și condițiunile determinate de dânsa, în scopul de a spori întinderea proprietății rurale fărănești, în unele din articolele următoare stabilește care este cota în limita căreia expropriează diferitele categorii de proprietăți, iar în altele isbește de indisponibilitate moșiile și părțile de moșii exproprieabile în scopul de a asigura înfăptuirea exproprieiei (art. 3) și fixează condițiunile în care se pot acorda moșiile rămase în urma exproprieiei (art. 27), cum și normele după care urmează să fie rezolvate unele conflicte de drepturi izvorâte din însuși faptul exproprieiei (art. 39);

Astfel, cum unele moșii pe care le exproprieia fuseseră arendate, prin art. 30 a declarat pe deoparte desființate de plin drept contractele de arenda pentru părțile exproprieate, iar pe de alta, cum prin exproprieerea făcută unele din proprietățile arendate urmau să fie reduse cu mai mult de un sfert din suprafața lor, și cum poate, într'un asemenea caz, nici proprietarul nu ar fi arendat și nici arendașul nu ar fi luat cu arenda moșia dacă ar fi știut că ea va fi redusă într'o așa proporție ca, a dat facultatea atât proprietarilor cât și arendașilor ca, în cazul când suprafața exproprieată trece de 25 la sută din întinderea totală a moșiei, să ceară rezilierea contractului întreg, fără nici un fel de pretențiune;

Că acesta fiind scopul urmărit de legiuitor, atât prin art. 30 cât și prin alte texte ale aceleiași legi, de a rezolva unele conflicte de drepturi care decurgeau din însuși faptul exproprieiei înfăptuite de dânsul, dispozițiunile sale nu pot fi aplicate decât acelor cazuri care au existat în momentul publicării ei, legea agrară fiind o lege menită să rezolve o situație existentă de fapt, iar nu ca să reglementeze anumite raporturi juridice ce se pot naște între părți;

Că întrucât în speță contractul a cărui reziliere se cere pe baza art. 30 din această lege, a fost încheiat la 9 Septembrie 1921, după publicarea legii agrare, el iese de sub prevederile acestei legi fiind guvernat de normele fixate de părți prin convențiunea lor și principiile de drept comun;

Având în vedere că din contractul de arendare intervenit între părți se constată că ele au convenit, prin art. 12, ca în caz de exproprieere arendașul să aibă dreptul la o scădere din arenda, fără să prevadă rezilierea lui în cazul când s'ar expropriea mai mult decât un sfert din moșia exproprieată, condițiune de reziliere care ar fi trebuit să fie prevăzută în mod expres, dacă ar fi fost în intențiunea părților ca rezilierea contractului să fie admisă în acest caz;

Considerând că faptul că alegerea și determinarea în mod definitiv a porțiunei exproprieate de lege a fost făcută de către Comisiunea de ocol la 6 Septembrie 1922, după încheierea contractului, nu schimbă soluțiunea de mai sus și nu este de natură a face aplicabilă legea agrară speței de față, exproprieerea de drept a moșiei fiind făcută din însuși momentul confecționării legii, când s'au stabilit normele pentru calcularea părței exproprieate și s'a izbit de indisponibilitate prin art. 3, din ziua de 1 Februarie 1921, porțiunea care urma să fie determinată, și aleasă mai târziu de organele de

aplicare ale legii, așa încât cei ce contractau în urma publicării legii aveau cunoștință atât de faptul exproprieiei cât și de întinderea ei și nu mai erau surprinși de dispozițiunile ei, cum fuseseră surprinși cei ce contractaseră anterior confecționării legii;

Că astfel fiind, rezilierea contractului nu poate fi admisă pe acest motiv, legea agrară nefiind aplicabilă în speță, iar părțile neconvenind la un asemenea caz de reziliere;

Considerând că chiar dacă am admite că legea agrară ar fi aplicabilă și contractelor încheiate posterior legii, până în momentul determinării în mod definitiv a porțiunii exproprieate, cum este speța noastră, totuși rezilierea nu ar putea fi admisă întrucât potrivit art. 30 din legea agrară, pe care îl invoacă reclamantul, chiar în cazul când suprafața exproprieată ar trece de 25 la sută din întinderea totală a moșiei, proprietarul nu mai poate cere rezilierea contractului, dacă arendașul este agronom titrat, — titlu pe care, se constată din certificatul cu No. 159 din 15 Martie 1922, liberat de Direcțiunea școlii superioare de agricultură dela Herăstrău, că îl are pârâtul încă din anul 1905, — în care caz contractul urmează să fie respectat până la terminarea lui;

Că, deși prin concluziunile scrise reclamantul declară că își face rezervele sale în ce privește validitatea acestui titlu, totuși întrucât o asemenea rezervă nu a fost făcută în ședință cu ocazia concluziunilor orale, când a primit ca bun acest certificat, neerând să dovedească prin vreun mijloc oarecare lipsa lui de validitate, sau să i se acorde un termen ca să-l poată «examina în mod serios», cum se exprimă în concluziunile scrise, și cum certificatul așa cum se prezintă întru-nește condițiunile de formă pentru a inspira încredere Tribunalului, această rezervă a reclamantului, neînsoțită de altfel de nici o cerere, nu poate fi ținută în seamă;

Având în vedere însă că se obiectează în acest caz de către reclamant că întrucât prin art. 78 din regulamentul legii agrare, publicat în «Monitorul Oficial» din 6 Noembrie 1921, care, potrivit art. 156 din lege, a completat și lămurit dispozițiunile ei, nu se respectă până la terminarea lor decât contractele de arenda ale agronomilor titrați care erau în curs de executare la 1 Februarie 1921, și cum contractul de arenda al pârâtului este încheiat abia la 9 Septembrie 1921, el nu beneficiază de această favoare și urmează să fie reziliat;

Considerând că legiuitorul prevăzând prin art. 156 din lege că un regulament de aplicare va completa și lămuri în amănunt dispozițiunile prevăzute în lege, nu a înțeles să delege puterii executive dreptul de a modifica legea, ci numai de a completa și lămuri, iar nu de a restrânge ori largi, dispozițiunile luate de dânsul;

Că art. 78 din regulament restrângând dreptul de a li se respecta contractele numai în favoarea agronomilor titrați ale căror contracte fuseseră încheiate anterior datei de 1 Febr. 1921, și excluzând pe cei ale căror contracte fuseseră încheiate posteeior acelei date, deși art. 30 din lege nu face o asemenea distincțiune și nu îi îndepărtează dela beneficiul respectării contractului pe aceștia din urmă, a modificat acest text de lege, ceea ce art. 156 din lege nu a înțeles să-l autorize să o facă, modificare care, astfel fiind, nu poate fi ținută în seamă;

Considerând că chiar dacă am admite că art. 156 din lege ar fi dat o asemenea delegațiune puterii executive de a modifica legea în scopul de a o face mai completă și mai lămurită, această modificare nu ar putea fi ținută în seamă, întrucât, potrivit art. 93 al. IX din vechia Constituțiune în vigoare în momentul confecționării legii agrare și întocmirii regulamentului ei, cât și art. 88 al. IX din noua Constituțiune, regulamentele nu pot modifica legile;

Considerând că în acest caz s'ar putea obiecta că, întrucât potrivit art. 103 din noua Constituțiune numai Curtea de Casație în secțiuni unite judecă constituționalitatea legilor, Tribunalul nu ar avea cădere să se pronunțe asupra constituționalității regulamentului, căci aceasta ar însemna să se pronunțe asupra constituționalității art. 156 din lege, — care, am luat ipoteza că ar fi delegat puterii executive dreptul de a o modifica, deși o asemenea delegare am arătat că nu i-a fost dată în realitate, — ceea ce nu ar avea căderea să o facă;

Considerând să în speță nefiind vorba de judecarea constituționalității unei legi, ci a unui regulament, căci ceea ce exa-

minează Tribunalul nu este dacă dispozițiunea d n art. 156 prin care legiuitorul a dat delegațiune puterii executive de a modifica legea, completând-o, este constituțională, — delegațiune care am arătat că în realitate nu a fost dată, — ci dacă regulamentul făcut în baza art. 93, al. IX, actualmente 88 acelaș alineat din Constituțiune este ori nu constituțional, examinare pe care instanțele de fond au competența să o facă, căci a admite că instanțele de fond nu pot judeca constituționalitatea regulamentului, ar însemna ca instanțele de fond să nu mai poată aplica niciodată legile, ci numai regulamentele, ceea ce constituentul nu a putut-o înțelege prin art. 103 din Constituțiune;

Că întrucât dispozițiunea din art. 78 alin. ultim din regulament modifică legea, ceea ce constituționalicește nu o poate face, modificarea nu poate fi ținută în seamă nici în acest caz;

Considerând că chiar dacă această modificare ar trebui ținută în seamă și am considera-o ca o dispozițiune legală, supozând că puterea legiuitoare ar fi putut da delegațiune puterii executive de a o modifica în scopul de a o completa, — în care caz dispozițiunea modificatoare nu ar mai fi o dispozițiune de regulament, ci o adevărată lege, care modifică pe pe cea dintâiu, făurită însă în alt mod decât cel prevăzut de Constituțiune, — această modificare nu ar putea fi totuș aplicată speței de față;

Considerând că potrivit art. 30 din legea agrară din 17 Iulie 1921, în vigoare în momentul încheierii contractului dintre părți, dreptul părții de a se folosi de moșie până în anul 1927, drept câștigat pe baza convențiunii din 9 Septembrie 1921, era respectat, pârâțul fiind agronom titrat și art. 30 din lege nefăcând nici o deosebire între contractele încheiate anterior datei de 1 Februarie 1921 și cele încheiate posterior acestei date;

Că la 6 Noembrie 1921 intervenind o altă dispozițiune cu autoritate de lege, cea din alin. ultim al art. 78 din regulament, care modifică pe cea din art. 30 din lege, ne mai respectând contractele de arendare ale agronomilor titrați încheiate posterior datei de 1 Februarie 1921, această dispozițiune legală nu poate fi obligatorie decât din momentul publicării ei în «Monitorul Oficial» și nu se poate aplica decât contractelor încheiate sub regimul ei, iar nu și celor încheiate anterior, potrivit art. 1 din c. civ., legea d spunând numai pentru viitor, ea neavând putere retroactivă, și în nici o parte a acestui articol, pe care l-am considerat ca un text de lege făurită de puterea executivă prin delegațiune primită dela puterea legiuitoare, neprevăzându-se că el ar putea fi aplicabil și pentru trecut;

Că, cum contractul dintre părți a fost încheiat anterior datei confecționării art. 78 din regulament, el iese de sub dispozițiunile lui, — dreptul câștigat de pârât pe baza aceluși contract de a se folosi de moșie până în anul 1927, drept pe care art. 30 din lege îl respectă, rămânând neatins;

Având în vedere că se obiectează, însă, în această ipoteză că, deși contractul a fost încheiat înaintea confecționării regulamentului, totuș întrucât alegerea și determinarea porțiunii expropriate a fost făcută la 6 Septembrie 1922, deci posterior aparițiunii regulamentului, pârâțul nu poate vorbi de drept câștigat anterior regulamentului, întrucât ca să fi avut un drept câștigat în baza legii agrare, ar fi trebuit ca contractul de arendare să fi fost încheiat anterior aparițiunii acestei legi; or, cum contractul a fost încheiat posterior apariției legii agrare, dreptul câștigat al pârâțului nu a putut naște decât în momentul alegerii și determinării porțiunii expropriate și aceasta în baza regulamentului, care era legea în vigoare la acea dată;

Considerând că în ce privește momentul când pârâțul a câștigat dreptul de a se folosi de moșie până în anul 1927, când a născut, deci, dreptul lui, el nu poate fi nici cel al alegerii și determinării porțiunii expropriate care a avut loc la 6 Septembrie 1921, — cum socotește reclamantul, — după cum nu poate fi nici cel al înfăptuirii exproprierei, care a avut loc la 17 Iulie 1921, când s'au stabilit normele pentru calcularea părții expropriate și s'a izbit de indisponibilitate porțiunea care urma să fie aleasă mai târziu de organele de aplicare ale legii, alegere care în speță s'a făcut la 6 Septembrie 1922, — sorginta dreptului arendașului de a se folosi de moșie până în 1927, neputând fi nici legea agrară, nici regulamentul acestei legi, — ci cel al contractării, căci

atunci la 9 Septembrie 1921, prin efectul convențiunii părților, naștea arendașului de a se folosi de moșie până la termenul fixat, — drept pe care art. 30 din legea agrară în vigoare la acea dată îl respecta, — și al proprietarului de a primi câștiurile cuvenite în condițiunile fixate de comun acord, dată la care regulamentul legii agrare nu era încă apărut;

Că astfel fiind, nici în cazul când am presupune că legea agrară ar fi aplicabilă în speță, — ceea ce nu este în realitate, — nu s'ar putea ajunge la rezilierea contractului dintre părți pe baza art. 30 din lege și 78 din regulamentul ei, pe care se sprijină reclamantul;

Că acțiunea fiind astfel nefondată, urmează să fie respinsă ca atare;

Având în vedere și cererea formulată de pârât de a i se acorda cheltuieli de judecată, apreciind, le fixează la 1000 lei, sumă pe care este obligat a i-o plăti reclamantul.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință Ștefan P. Mihăileanu, respinge acțiunea.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu, R. Mărgărețescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI VII BUCUREȘTI

Audiența dela 15 Octombrie 1923

Președinția d lui V. NESTORESCU, Judecător

Carol Camil și Iosif Vexler cu Ministerul de Industrie

Carte de judecată penală No. 2468

Speculă. — Vânzare de obiecte antice și de artă. — Dacă cade sub prevederile legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite? — Art. 2 și 4 din citata lege

Obiectele antice și de artă nu intră în categoria articolelor de prima necesitate enumerate de art. 2 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite, și nu fac obiectul unor operațiuni curente spre a li se fixa un maximum de beneficiu.

Ministerul de Industrie prin adv. E. Apostoleanu.

Inculpații prin D. N. Micescu și Paul Vexler.

Judecata,

Asupra acțiunii publice deschisă contra inculpaților Carol Camil, și Iosif Vexler, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 4, 5, 6, 9, 20 și 22 din legea speculei, în baza proceselor Verbale înaintate acestui Ocol cu adresele No. 11368, 11369/923 de către șeful Circ. 26 Prefect. Poliției Capitale;

Având în vedere actele dela dosar și concluziunile inculpaților;

Având în vedere că din ele rezultă în fapt, că reclamantul d-l Procuror Rășcanu de pe lângă Trib. Ilfov, s'a prezentat în ziua de 22 Septembrie 1923 la magazinul inculpaților în str. Sf. Vineri No. 15 spre ași cumpăra o candelă și alegându-și una de argint lucrată în filigram cântărind 176 gr. a cumpărat-o cu 2800 lei găsind apoi că e prea mare a cerut factura și apoi a reclamat, ceea ce a făcut să se adreseze două procese verbale de contravenție la legea speculei de către judele de Instrucție al Cab. 7 M. Ionescu Papadat, primul motiv că prin încasarea prețului de 2800 lei a depășit beneficiul legal de 30% la care are drept după lege, iar cel lalt pentru neafișare de prețuri;

Având în vedere că prin încheierea dela 28 Septemb. a. c. s'a dispus conexarea ambelor dosare;

Având în vedere că înainte de pronunțare s'a dispus facerea unei descinderi la fața locului, spre a se vedea ce articole au inculpații în magazinul lor din str. Sf. Vineri No. 15 care efectuându-se s'a dresat proces verbal aflat la dosar, și din care rezultă că atât în sala de expoziție dela parter și etaj din fundul curții cât și în aceea din față inculpații au spre vânzare

lucruri antice și de artă, pentru distingerea cărora nu e nevoie de specialiști; Că astfel fiind chestiunea ce se pune în primul rând și pe care judecata trebuie să o rezolve este de a se ști dacă legea speculei se aplică și acestor obiecte, și în al doilea rând, dacă candela vândută reclamantului e un obiect antic, și de artă; Asupra primei chestiuni; Având în vedere că prin legea de reprimarea speculei ilicite legiuitorul a căutat să înfrâneze specula;

1. Prin fixare de prețuri maximale, pe articole de prima necesitate ca: pâine, carne, etc. enumerate în art. 2, sau care vor fi calificate astfel printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri;

2. Prin fixarea unui maximum de beneficiu, pentru mărfurile și alimentele necuprinse în art. 2, dar care formează obiectul unor operațiuni corente concredale art. 5;

Având în vedere că dacă articolele antice și de artă nu intră în articolele de prima necesitate enumerate în art. 2, nu fac nici obiectul unor operațiuni corente, spre a li se fixa un maximum de beneficiu.

Având în vedere în adevăr că această rezultă din însăși textul art. 4 din sus citata lege, care zice pentru mărfurile și alimentele necuprinse în art. 2 dar care formează obiectul unor operațiuni curente comerciale, producători sau importatori, își vor fixa prețul vânzării în raport cu cheltuețile de producție și de cost;

Că întucât legiuitorul obligă pe importator și pe producător să-și fixeze prețul în raport cu cheltuețile de producție și prețul de cost rezultă că e vorba de mărfuri și alimente produse care necesită ca atare o cheltuială, producție ca: brânză, mezeluri, etc. sau importante ca: stofele, prețurile, etc. nu de lucruri antice și de artă, din care unele n'au ca cheltuială de producție decât arta, iar ca preț de cost, răbdarea de a face dintr'un lucru de mică valoare, un obiect antic și de preț; De aceea și în art. 5 legiuitorul stabilește că numai asupra obiectelor articolelor prevăzute în al. 1 al art. 4 care fac obiectul unor operațiuni curente și asupra cărora, producătorii și importatorii trebuie să-și fixeze prețul, în raport cu cheltuețile de producție și prețul de cost, negustorii angroșiși și detailiști nu trebuie să aibă alt beneficiu decât beneficiul legal;

Având în vedere pe de altă parte că legiuitorul supune legii speculei, numai mărfurile și alimentele care fac obiectul unor operațiuni curente comerciale; Având în vedere că obiectele antice și de artă nu numai că nu formează obiectul unor operațiuni curente, dar vânzarea și cumpărarea lor, sunt operațiuni rare și ocazionale; că astfel fiind ele nu pot fi supuse legii speculei;

Având în vedere că în afară de faptul că această interpretare rezultă din însuși textul legii ca și justă și logică, căci ar fi o absurditate ca pe cale de interpretare, să se facă să cadă sub dispozițiile legii speculei, articolele de artă și antichitate impunând pictorului, sculptorului, etc. să nu vândă tablourile, statuele, etc. decât cu un preț care să fie în raport cu cheltuețile de producție și anticarul cu un preț să fie în raport cu cheltuețile de producție cu cele de cost, căci pe candelă, dintâi pune afară de câteva culori și munca talentului și arta lor neprețuită, cel de al doilea așteaptă ani pentru ca să și poată scoate capitalul băgat într'un obiect, sau să-i mărească valoarea, urmând dintr'un obiect de ocazie un obiect antic și de preț;

Având în vedere pe de altă parte și avizul comisiunii pentru înfrânarea speculei de pe lângă Ministerul

de Finanțe, dat prin încheierea publicată în Monitorul Oficial din 3 Oct. 1923 după care obiectele de artă și antichitățile nu intră în cadrul legii speculei;

Având în vedere că în speță deși s'a numit un expert spre a stabili dacă candela de argint vândută reclamantului e un obiect de artă, expertiza n'a putut avea loc, întrucât reclamantul n'a prezentat candela; Având totuși în vedere că nu poate fi întru nimic contestat că această candelă e un lucru antic și de artă, întrucât chiar reclamantul recunoaște, că e veche de argint, lucrată în filigram; Că astfel fiind, operațiunile comerciale făcute asupra ei nu cad sub dispozițiunile legii speculei;

Având în vedere în afară de acestea că din însăși procesul verbal de descindere rezultă că inculpații au în magazin spre vânzare numai lucruri de artă și antice;

Că astfel fiind legea speculei nefiindu-le aplicabilă ei urmează a fi achitați de orice pnalitate, prevăzută de această lege;

Pentru aceste motive, în numele legii hotărăște: Achită pe inculpați Carol Camil și Iosif Vexler ambii domiciliați în București str. Sf. Vineri No. 15 și îi apără de orice pedeapsă;

Cu apel;

Data și citată în ședința publicată azi, 15 Oct. 1923

(ss) V. Nestorescu

Grefier (ss) Indescifrabil

NOTĂ. — Vezi asupra cârților rare D. Alexandresco, nota sub sent. Trib. Paris în *Curierul Judiciar* No. 37/923 pag. 591, Cfr. și Iper. nota în *Curierul Judiciar* No. 42/923 p. 672. (N. R.).

BIBLIOGRAFIE

Justiția Română sub ocupațiune, de d-l George D. Nedelcu, București 1923. Prețul 90 lei.

D-l George D. Nedelcu, fost secretar general al Ministerului de justiție, și care în timpul ocupațiunii dușmane a condus 100 de zile administrarea acestui departament, în lucrarea de față, de o netăgăduită importanță istorică și documentară—pe lângă descrierea în culori foarte sezizante a atmosferei în care chip au trăit cei de sub ocupațiunea dușmană, găsim redarea în exact a modului cum a funcționat justiția; vexațiunile ce s'au adus magistraturei, nesocotirea legilor țării, precum și sfera de acțiune a autorităților din teritoriul ocupat. Se ocupă, deci de activitatea Ministerului de justiție de la 6 Decembrie 1916 până la 7 Mai 1918, când s'a încheiat pacea dela București, activitate în care se oglindește administrațiunea justiției.

Toate constatările autorului sunt întărite de acte oficiale, ceea ce arată grija sa de a fi cât mai imparțial.

Aceste constatări vor servi istoricului de mâine, ca să încadreze desfășurarea evenimentelor în făgașul lor natural, civil de tragedia vremurilor de tristă amintire a ocupațiunii dușmane.

Sub presă Tabla de materii a Jurisprudenței Generale pe 1923. Prețul 40 lei. Se va expedia, la cerere, tutulor celor cari au achitat complet abonamentul.

Sub presă BIBLIOTECA MARILOR PROCESE
BROȘURA No. 2

Care cuprinde: **Drama dela Soc. anon. „Technica Mineră”**. Se va expedia peste 3 zile tutulor celor care au achitat costul abonamentului.